

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE

Titel	Diarienummer	Version	Datum	Sida
Protokoll LAG-möte 2017-08-23	136/17	1.0	2017-08-23	1 av 5

Protokoll LAG-möte 2017-08-23

Möte: kl. 17.00-21.15

Plats: Tobaksgatan 11, Ystad

Närvarande: Andrea Nowag (offentlig/Ystad), Bengt Andersson (ideell/Ystad), Carina Almedal (privat/Tomelilla), Lilian Schimmele (offentlig/Tomelilla), Madelene Johansson (offentlig/SÖSK), Margareta Fries (ideell/Sjöbo), Mats Carlsson (ideell/Simrishamn), Patrik Juhlin (privat/Ystad) avvek kl 19.10 under § 8, Sofie Bredahl (offentlig/Simrishamn), Thorbjörn Sjunneson (offentlig/Sjöbo).

Ej närvarande: Karin Lintrup (privat/Ystad), Linn Thiesen (ideell/Tomelilla), Mats Genberg (privat/Simrishamn), Patrik Karlsson (ideell/Ystad).

Övriga närvarande: Cornelia Berglund, Karin Dahl, Kristin Persson (personal).

Bilagor:

1. Bedömningsprotokoll Transnationell samarbetsprojekt säl och skarv, 2017-3528, 2017-08-14
2. Ny text i LEADER Sydöstra Skånes lokala utvecklingsstrategi, 2017-08-23
3. Bilaga 7. Definition av egna indikatorer, v2, 2017-08-23
4. Bilaga 8. Urvalskriterier för LEADER Sydöstra Skåne, v2, 2017-08-23

§ 1. Mötets öppnande

Ordförande Sofie Bredahl förklarade mötet öppnat.

§ 2. Frågan om mötets behöriga utlysande

LAG ansåg att mötet var utlyst i enighet med stadgarna.

§ 3. Val av justeringsperson

Andrea Nowag valdes till justeringsperson.

§ 4. Fastställande av dagordning

LAG godkände dagordningen med följande ändringar:

§ 8 Verksamhetsmanual utgår

Ny § 11 Firmatecknare

§ 7 och § 8 byter plats

Ledamöter anmälde punkter som ska tas upp under § 12 Övriga frågor

§ 5. Föregående mötesprotokoll

Föregående mötesprotokoll från 2017-06-07 lades till handlingarna.

§ 6. Genomgång ekonomi

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska struktur-
och investeringsfonderna

Titel	Diarienummer	Version	Datum	Sida
Protokoll LAG-möte 2017-08-23	136/17	1.0	2017-08-23	2 av 5

Verksamhetsledaren föredrar föreningens ekonomi.

§ 7. Nya/förändrade projekt

§ 7.1 Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv, 2017-3528

AU Fiske har rekommenderat LEADER Sydöstra Skånes LAG att bevilja projektansökan Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv, 2017-3528, och att fastställa AU Fiskes beslut enligt nedan samt Bilaga 1. *Bedömningsprotokoll Transnationell samarbetsprojekt säl och skarv, 2017-3528, 2017-08-14.*

Kontroll av jäv	Frågan om jäv ställdes till LAG. Eftersom detta är ett projekt där leaderföreningen är sökande så blir alla i LAG automatiskt jäviga. Enligt instruktion från Jordbruksverket så ska LAG ändå fatta prioriteringsbeslut trots jäv.
Kontroll av beslutsamässighet	10 av 14 ledamöter är närvarande med representation från samtliga kommuner och sektorer vilket innebär att LAG är beslutsamässig. Ingen sektor har mer än 49 % representation efter det att Madelene Johansson meddelar att hon avstår från att rösta.

Projektnamn	Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv
Sökande	LEADER Sydöstra Skåne
Journalnummer	2017-3528
Åtgärd	Genomförande/Samverkansprojekt
Projekttyp	Projektstöd
Insatsområde	1. Närproducerat och nya lokala marknader
Motivering till insatsområde	Projektets resultat bidrar till att uppfylla indikatorer i insatsområde 1. <i>Närproducerat och nya lokala marknader, delmål 1.3 och delmål 1.4.</i> Projektets syfte är att ta reda på skarvens och sälens påverkan på fisket samt sammanställa aktuell forskning inom området. Detta kan bidra till att bevarad eller ökad tillväxt hos fiskeföretagen runt Östersjön. Projektet bidrar också till ökad kompetens hos främst yrkesfiskare men även hos andra yrkeskategorier som påverkas av skarven och sälén.
Fond	Havs- och fiskerifonden
Motivering till fond	Projektet bidrar till att uppfylla målen i Havs- och fiskeriprogrammet för lokalt ledd utveckling genom att insatserna kan bidra till såväl ekonomisk utveckling och tillväxt för fiskerinäringen som ekologisk utveckling genom

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE

Titel	Diarienummer	Version	Datum	Sida
Protokoll LAG-möte 2017-08-23	136/17	1.0	2017-08-23	3 av 5

	att lyfta problematiken kring sälen och skarvens påverkan på fiskebeståndet och den biologiska mångfalden.
Villkor	1. Projektägaren är en ideell förening. 2. Ansökan uppfyller grundvillkoren för stöd. 3. Samtliga bilagor är bifogade ansökan. 4. Ansökan har en kostnadseffektiv och realistisk budget. 5. Projektet har fått minst två (2) poäng i samtliga generella urvalskriterier.
Totalpoäng för urvalskriterier	287 (enligt AU Fiske)
LAG:s beslut	Bifall
Motivering till beslut	Projektet fick 287 poäng och kom över avslagsnivån på 200 poäng. Motivering till varje poäng för urvalskriterierna finns i <i>Bilaga 1. Bedömningsprotokoll Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv, 2017-3528, 2017-08-14</i> LAG och AU Fiske anser att det är hög tid att det görs någonting åt problematiken kring säl och skarv och ser stor potential i projektet som kan skapa förutsättningar för fortlevnad av det kustnära fisket, vilket även kan ge ringar på vattnet åt andra näringar samt skapa framtidshopp bland fiskaren.

Ändringar i ansökan	LAG och AU Fiske har inte gjort några ändringar i ansökan om stöd.
Villkor för stöd	LAG och AU Fiske har inte angett några villkor för stöd.
Projektstöd (EU/stat)	237 078 SEK
Övrig offentlig medfinansiering, LAG (ingående kommuner)	116 770 SEK
Totalt stödbelopp	353 848 SEK
TOTAL FINANSIERING	353 848 SEK
Stödnivå (%)	100 %
Motivering till stödnivå	Stödnivån för projektet är 100 % då nyttan av projektet tillfaller en bred målgrupp samt skapar förutsättningar för ett förbättrat fiskebestånd och ökad biologisk mångfald.
Ideell insats	Ideellt arbete: 59 400 SEK Ideell resurs: 0 SEK

Lokalt ledd utveckling

LEADER

SYDÖSTRA SKÅNE

Titel	Diarienummer	Version	Datum	Sida
Protokoll LAG-möte 2017-08-23	136/17	1.0	2017-08-23	4 av 5

Rekommendationer från LAG och AU Fiske till projektgruppen: Vi förutsätter att andra än yrkesfiskare kommer att intervjuas i vårt område och vill se fler samarbetspartners från flera olika aktörer, organisationer och näringar, t.ex. sportfiskare, naturskyddsföreningar. Ledamöter från AU Fiske kommer att verka för att involvera fler näringar i projektet. Detta för att få en hållbar och trovärdig databas som inte kan ifrågasättas.

§ 8. Revidering av den lokala utvecklingsstrategin

Verksamhetsledaren föredrar förslag på ändringar.

§ 8.1 Den lokala utvecklingsstrategin

LAG godkände och antog förslaget på ändringar i den lokala utvecklingsstrategin, enligt *Bilaga 2. Ny text i LEADER Sydöstra Skånes lokala utvecklingsstrategi, 2017-08-23*

§ 8.2 Bilaga 7 Definition av egna indikatorer

LAG godkände och antog förslaget på ändringar i bilaga 7 Definition av egna indikatorer, enligt *Bilaga 3. Bilaga 7. Definition av egna indikatorer, v2, 2017-08-23*

§ 8.3 Bilaga 8 Urvalskriterier för LEADER Sydöstra Skåne

LAG beslutade att anta nya urvalskriterier för LEADER Sydöstra Skåne, enligt *Bilaga 4. Bilaga 8. Urvalskriterier för LEADER Sydöstra Skåne, v2, 2017-08-23*.

§ 9. AU Fiske

Lars Mohlin valdes in som suppleant för Johan Wagnström i AU Fiske.

§ 10. Förflyttning av medel mellan åtgärder i Havs- och fiskerifonden

LAG beslutade att omfördela 1 040 000 kronor från samarbetsprojekt till Insatsområde 1 i Havs- och fiskerifonden. Den nya fördelningen i Havs- och fiskerifonden blir således:

Insatsområde 1	3 353 237
Insatsområde 2	0
Insatsområde 3	4 049 511
Samarbetsprojekt	778 083
TOTALT	8 180 831

§ 11. Firmatecknare

LAG beslutade att göra Karin Dahl, vikarierande verksamhetsledare, till firmatecknare för föreningen.

§ 12. Övriga frågor

§ 12.1 Info från Presidiet

Leaderkontoret har tillsammans med presidiet genomfört en arbetsplatsträff (APT). Lönesamtal hölls med verksamhetsledaren och kommunikationen efter sommaren.

Lokalt ledd utveckling

LEADER
SYDÖSTRA SKÅNE

Titel	Diarienummer	Version	Datum	Sida
Protokoll LAG-möte 2017-08-23	136/17	1.0	2017-08-23	5 av 5

§ 12.2 Hembygdsrörelsen och LEADER

Margareta Fries undrar på vilket sätt hembygdsrörelsen kan vara en del i ett leaderprojekt? Tips ges om populärversionen av strategin, att testa sin idé på hemsidan.

§ 13. Nästa möte

27 september kl. 16.00 på Tomelilla kommunhus.

§ 14. Mötets avslutande

Ordförande Sofie Bredahl förklarade mötet avslutat.

Protokollförare

Justeringsperson

Cornelia Berglund, mötessekreterare

Kristin Persson, verksamhetsledare

Justeringsperson

Justeringsperson

Sofie Bredahl, ordförande

Andrea Nowag, ledamot

Bedömningsprotokoll Transnationellt samarbetsprojekt säl och skarv

Journalnummer 2017-3528

Fond Havs- och fiskerifonden

Insatsområde 1. Närproducerat och nya lokala marknader

Urvals-kriterie	Poäng	Viktning	Summa	Motivering
G1	2	4	8	Projektet är tillräckligt förankrat hos berörda parter i närområdet, men det finns potential för ytterligare förankring.
G2	5	2	10	Projektägarna har god erfarenhet av att driva EU-projekt.
G3	2	4	8	Projektet beskriver hur jämställdhet, tillgänglighet, likabehandling och icke-diskriminering kommer att beaktas under genomförandet i projektet i den mån det är möjligt.
G4	5	4	20	Projektet kan bidra till lokalt engagemang på många olika sätt, och om projektet löser problematiken kring säl och skarv så kommer det att gynna väldigt många människor.
G5	5	4	20	Projektets insatser kan komma att bidra till långsiktiga, hållbara resultat och effekter.
G6	3	4	12	Samtliga sektorer är involverade i projektet.
G7	3	6	18	Projektet innebär en vidareutveckling av redan befintlig forskning, och är innovativ genom de nya samarbeten som kommer att skapas.
G8	2	4	8	Projektet innebär samarbeten mellan olika aktörer, men AU Fiske vill se fler samarbetspartners från fler aktörer, organisationer och näringar. T.ex. sportfiskare, naturvårdsföreningar.

TOTALT 104

Urvals-kriterie	Poäng	Viktning	Summa	Motivering
S1	0	15	0	Projektet har inte tillräckligt många samarbeten mellan olika näringar i nuläget.
S2	5	12	60	Projektet bidrar till kompetensöverförande insatser och till att bevara arbetstillfällen.
S3	3	11	33	Projektets grundsyfte är skapa bättre förutsättningar för fiskerinäringen vilket bör ge en goda effekter.
S4	5	8	40	Projektet syftar till att främja fiskerinäringen och hela fiskebeståndet, samt att öka framtidstron bland fiskare.
S5	2	6	12	Projektet kan leda till bevarade arbetstillfällen inom fiskerinäringen, och kan därför bidra till att skapa förutsättningar för att nya företag kan skapas.
S6	2	10	20	Projektet kan bidra till att bevara och skapa arbetstillfällen inom fiskerinäringen.
S7	3	6	18	Projektet bidrar till att en ny tjänst, en Östersjögemensam faktabas, skapas.

TOTALT 183

SUMMERING	Max-poäng	Poäng
Generella urvalskriterier (G)	160	104
Specifika urvalskriterier (S)	340	183
SUMMA	500	287

Bilaga 2. Ny text: LEADER Sydöstra Skånes lokala utvecklingsstrategi, 2017-08-23

Läsinstruktioner

Överstruken text = borttagen text

Gul text = ny text/redigerad text

7. Insatsområden, mål och urvalskriterier

7.1 Övergripande mål för området

- *Mål 1 – Ökad samverkan och utbyte inom/mellan näringar kring närproducerat och nya lokala marknader*
- *Mål 2 – Förbättrade kommunikationer och tillgänglighet för ökad attraktivitet och framtidstro för boende, besökare och företagare*
- *Mål 3 – Ett område som bevarar natur- och kulturvärden och har en god vattenkvalité*

Både befolkningstillväxt och ekonomisk tillväxt är viktiga för områdets framtida utveckling och för att skapa en levande landsbygd behöver området vara attraktivt och öppet för alla samhällsgrupper.

Målen för EU2020 är *hållbar och inkluderande tillväxt baserad på kunskap och innovation*. Strategin i sin helhet ska bidra till att skapa ett inkluderande Sydöstra Skåne som präglas av hållbar tillväxt och tillgänglighet vilket är helt i linje med målen för EU2020. De övergripande målen kommer att bidra till att uppnå målen för EU2020 genom samverkan på ett innovativt sätt och därigenom utveckla nya lokala marknader, nya produkter och förädling av produkter som kommer att bidra till ökad företagsamhet på ett hållbart sätt. Kompetensöverföring är viktigt för områdets utveckling (mål 1) vilket också ligger i linje med EU2020.

De övergripande målen bidrar till att uppnå målsättningarna i de fyra olika struktur- och investeringsfondsprogrammen som strategin avser att arbeta med.

Landsbygdsprogrammets unionsprioritering 6 innebär att främja diversifiering, småföretag och arbetstillfällen samt främja lokal utveckling på landsbygden, vilket samtliga av de övergripande målen ligger i linje med. Mål 2 kommer också till att bidra till landsbygdsprogrammets unionsprioritering 6 med fokus på informations- och kommunikationsteknik (IKT) på landsbygden.

Havs- och fiskeriprogrammets unionsprioritering 4 har fokus på ekonomisk tillväxt, social delaktighet, nya arbetstillfällen, arbetsrörlighet i kust och inlandssamhällen beroende av fiske och vattenbruk samt diversifiering, vilket samtliga av de övergripande målen ligger i linje med. Genom samverkan mellan företag och mellan olika näringar kommer fiskerinäringen att stärka sin ställning och få en ökad framtidstro, vilket beskrivs i mål 1. Insatser som syftar till god förvaltning av vår havsmiljö och dess resurser, vilket är ett mål i havs- och

fiskeriprogrammet, kommer övergripande mål 3 att bidra till att uppfylla.

Regionalfondens insatser syftar till att stärka regional konkurrenskraft och hållbar tillväxt samt verka för strukturförändrande insatser inom; innovation, entreprenörskap och grön ekonomi, vilket samtliga övergripande mål ligger i linje med. Mål 1 kommer att bidra till strukturförändrande insatser inom entreprenörskap, innovation genom bl.a. nya samarbeten mellan olika näringar för utveckling av besöksnäringen. De övergripande målen kommer att bidra till ökad konkurrenskraft och ökad hållbar tillväxt.

Socialfonden ska bidra till en väl fungerande arbetsmarknad och en varaktig ökad sysselsättning på lång sikt. Insatserna syftar till att stärka människors ställning i arbetslivet genom att stimulera; kompetensutveckling, ökad övergång till arbete bland personer som står långt ifrån arbetsmarknaden samt att underlätta ungas etablering i arbetslivet, vilket ligger i linje med övergripande mål 1 och 2. Dels genom kompetensöverföring från äldre generation till den yngre för att bevara yrkeskompetensen inom främst fiskeri-, jordbruks- och hantverkssektorn (mål 1) och dels genom insatser för ökad tillgång till utbildning och arbete.

Övergripande mål 1: Ökad samverkan och utbyte inom/mellan näringar kring närproducerat och nya lokala marknader

Näringslivet har en central plats i detta arbete. I SWOT-analysen har det identifierats att näringslivet i leaderområdet är bra, fast det finns utvecklingspotential, både bland befintliga och nyskapade företag. Ett nytänkande (innovativt) näringsliv kan hitta nya marknader och/eller öka sin exportmognad. Viljan att växa när det gäller både omsättning och antalet anställda är väldigt bra för både befolkningstillväxten och den ekonomiska tillväxten i området. Mål som "miljödriven näringslivsutveckling" leder till hållbart näringsliv, men lika viktigt är det att utvecklingen är ekonomiskt och socialt hållbar. Ett varierat näringsliv består dels av olika branscher och hur stora företagen är, men även att det finns kvinnor och utrikesfödda företagsägare och anställda inom företagen.

Besöks-, jordbruks-, fiske-, hantverks- och handelsnäringen i sydöstra Skåne står inför likartade utmaningar vilket är beskrivet i avsnitt 4.2. Samverkan och utbyte mellan dessa näringar kan leda till långsiktiga och hållbara lösningar. Att skapa en bred definition av besöksnäringen, där fler aktörer från olika branscher känner sig delaktiga i utvecklingen av destinationen, leder till utveckling av besöksnäringen på ett nytt och innovativt sätt samt kan skapa nya lokala marknader. Att skapa en hållbar utveckling av besöksnäringen är att skapa en kombination av en ökning av besökare utanför högsäsong samt ökad kompetens och exportmognad hos företagen. Detta leder till ökad kvalitet och lönsamhet för företagen. En ökning av besökare utanför högsäsong bidrar också till att säsongsarbete kan övergå till åretruntanställningar. Produkterna i sig kan bli själva reseanledningen istället för att enbart förgylla resan.

I området finns det hög kompetens och yrkeskunskap inom jordbruk, fiske och hantverksyrken och det är viktigt att detta kunskapsförråd tas tillvara och förs vidare till yngre generationer. Därför behöver det utvecklas nya system och metoder för kunskapsöverföring. Genom samarbete och utbyte mellan näringarna kan kreativa lösningar växa fram.

Innovation, nyföretagande bland kvinnor och exportmognad ligger väl i linje med Region Skånes regionala utvecklingsstrategi. Tillgången till investeringskapital och lokal finansiering av produkt- och tjänsteutveckling på landsbygden är direkt kopplat till landsbygdens möjligheter att bidra till innovationsutvecklingen enligt Skånes internationella innovationsstrategi.

Övergripande mål 2: Förbättrade kommunikationer och tillgänglighet för ökad attraktivitet och framtidstro för boende, besökare och företagare

I SWOT-analysen har svagheter som oattraktiva tätorter, dyr kollektivtrafik, misstro, bristande ungdomsengagemang och tillgång till fungerande service på småorter identifierats som hot. Utbyggnad av fibernät och förbättrade kommunikationer har identifierats som möjligheter för utveckling.

Ett område som är öppet och tillgängligt har större möjligheter att utvecklas. Förbättrade kommunikationer syftar till såväl de fysiska som de digitala. Bra och väl fungerande infrastruktur som vägar, järnvägar, kollektivtrafik och IT-infrastruktur är viktiga för att få området levande och attraktivt för alla, såväl boende som besökare och företag. Det är därför av stor vikt att det genomförs insatser för att förbättra kommunikationerna samt öka tillgängligheten till dessa. Alltifrån att hitta nya lösningar på samåkning till att få tillgång till fibernät.

Genom att investera kapital och tid i sociala insatser, som att skapa sysselsättning, öka tillgängligheten och verka för ett dynamiskt fritids- och kulturutbud ökar framtidstron hos de boende och ökad attraktivitet till inflyttning. Det lokala engagemanget ökar också om det finns en framtidstro för området. För att framtidstron ska öka hos befolkningen krävs det också att tillgängligheten till utbildning, arbete och lokal service ökar.

För att samverkan, utveckling och utbyte ska kunna genomföras krävs det välfungerande mötesplatser som är lättillgängliga.

Övergripande mål 3: Ett område som bevarar natur- och kulturvärden och har en god vattenkvalité

Naturen i LEADER Sydöstra Skåne är väldigt varierad och rankas som en styrka och möjlighet för området i SWOT-analysen¹. För besöksnäringen är naturen ibland helt avgörande för att bedriva verksamhet kring t.ex. rekreation och natur- och matupplevelser och aktiviteter. Området har även närheten till havet, i både syd och öst, vilket är en tillgång, inte bara för rekreation utan även för yrkesfiskarna. Det är därför viktigt att prioritera insatser som är fördelaktiga för natur- och kulturvärden. Eftersom jordbruks- och fiskebranschen är betydande verksamheter i området är det av stor vikt att dessa kan bedrivas på ett hållbart och miljövänligt sätt. Utan god vattenmiljö riskerar yrkesfiskarna mista sin försörjning och enormt mycket yrkeskunskap går förlorad. De agrara näringarna påverkar vattenmiljön och detta behöver omställas till den grad att det blir långsiktigt hållbart. Energieffektivisering och andra miljöåtgärder är mål som bör genomsyra alla insatser, där det är möjligt, i kommande leaderperiod.

¹ Se bilaga 1.

Horisontella mål

Övergripande horisontella mål för hela strategin	Indikatorer
1. Främja ekonomisk jämställdhet genom att stärka både kvinnor och mäns företagande och möjlighet till anställning.	Deltagare i projekt uppdelat på kvinnor och män
	Projektägare som får stöd uppdelat på kvinnor och män
	Samarbetspartners som får stöd uppdelat på kvinnor och män
2. Främja lokalt engagemang bland kvinnor och män, unga och gamla oavsett bakgrund och därmed främja en jämn fördelning av makt och inflytande samt öka tryggheten för alla.	Deltagare i projekt uppdelat på kvinnor och män och ålder
	Projektägare som får stöd uppdelat på kvinnor och män och ålder
	Samarbetspartners som får stöd uppdelat på kvinnor och män och ålder
	Antal genomförda projekt inom integration och mångfald
3. Främja hållbar utveckling för områdets natur och miljö genom ökade insatser kring dessa frågor.	Antal projekt som fokuserar på naturen och har positiv inverkan på miljön

Vi har stämt av strategin mot Sveriges jämställdhets² och miljömål³ samt utgått från principen om icke-diskriminering⁴ för att säkerställa att det reflekteras i våra horisontella målliksom i strategin i övrigt.

För att hjälpa och underlätta för projekten i såväl ansökningsfasen som genomförandet av projekten att ta hänsyn till samt stämma av de horisontella målen kommer en guide att tas fram. Denna guide ska vägleda samt fungera som en kontroll för projektägaren att projektet bidrar till att uppnå de horisontella målen. LAG kommer genom urvalskriterier säkerställa att projekten bidrar till att uppfylla de horisontella målen.

Horisontellt mål 1: Främja ekonomisk jämställdhet genom att stärka både kvinnor och mäns företagande och möjlighet till anställning

Detta mål är tänkt att svara mot det andra svenska delmålet för jämställdhet och i strategin visa på hur viktigt det är för områdets utveckling att kvinnors företagande och sysselsättningsgrad ökar. För att säkerställa detta är det viktigt för leaderkontoret att kontinuerligt följa upp vem eller vilka som får projektstöd och vilka som deltar som samarbetspartners. Med tanke på att bland annat många lantbruksföretag bara står på mannen trots att det är ett familjeföretag där även kvinnan leder verksamheten behöver frågan om vem som är projekterare och samarbetspartner ställas på ett sätt så att mer än ett namn kan anges vid behov.

Horisontellt mål 2: Främja lokalt engagemang bland kvinnor och män, unga och gamla oavsett bakgrund och därmed främja en jämn fördelning av makt och inflytande samt öka tryggheten för alla.

Detta mål är tänkt att svara mot det första och fjärde svenska delmålet för jämställdhet och ligga i linje med strategins vision om ett inkluderande Sydöstra Skåne som präglas av hållbar tillväxt och tillgänglighet samt strategins andra övergripande mål om att skapa ett tillgängligt område för att öka framtidstron, det lokala engagemanget och vara ett område som är inkluderande och attraktivt för alla. Syftet är att i strategin visa på hur viktigt detta är för områdets attraktivitet och utveckling. Där människor trivs och känner att de har inflytande

² Sveriges jämställdhetsmål "Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv" samt fyra delmål 1. En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet. 2. Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut. 3. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor. 4. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet. www.regeringen.se/sb/d/2503/a/14267

³ Skånes miljömål

www.lansstyrelsen.se/skane/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2014/RegionalmiljomalSkan e2014.pdf

⁴ Principen om icke-diskriminering definition är en grundläggande och universell i allt arbete för mänskliga rättigheter. Enligt den svenska diskrimineringslagen får ingen människa diskrimineras eller hindras från att utnyttja sina rättigheter på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/ratten-att-inte-bli-diskriminerad

ökar engagemanget. Upplevelsen av inflytande och delaktighet har också en direkt inverkan på folkhälsan. Leaderkontorets utmaning blir att få med alla grupper, även de som normalt sett inte söker projektmedel eller engagerar sig på det lokala planet. När det gäller unga och den sneda åldersfördelningen i området så kan ökat engagemang från unga förändra området så att det blir mer attraktivt för unga att bo i. Det samma gäller människor med utländsk härkomst, många nyanlända väljer att flytta till städerna efter en relativt kort tid på landsbygden. För att säkerställa detta kommer aktiveringsprojekt att genomföras för att öka förutsättningarna för de icke projektvana att driva projekt samt för att se till att vi når alla målgrupper som är uppsatta i strategin.

Horisontellt mål 3: Främja hållbar utveckling för områdets natur och miljö genom ökade insatser kring dessa frågor

Detta mål är tänkt att ligga i linje med strategins vision om hållbarhet, då naturen är en av våra viktigaste resurser, samt främst strategins tredje övergripande mål om att bevara områdets naturvärden. Det är formulerat i mycket generella termer för att täcka upp vikten av att ha med ett miljötank i stort sett all verksamhet. Även projekt som har som huvudsyfte att arbeta med företagsamhet, kompetensutveckling eller sysselsättning kan med fördel ha ett tydligt miljöperspektiv.

Horisontella mål

Hållbar utveckling

All verksamhet i LEADER Sydöstra Skåne ska främja hållbar utveckling. Syftet med LEADER Sydöstra Skånes horisontella mål är således att säkerställa att ingen utvecklingsinsats görs på bekostnad av människan, naturen eller samhället eller som äventyrar kommande generationers möjligheter.

Vi har stämt av våra horisontella mål med Sveriges jämställdhets⁵ - och miljömål⁶, Skånes miljömål⁷, FN:s sjutton globala hållbarhetsmål⁸ samt utgått från principen om icke-diskriminering⁹.

Nedan beskrivs hur vi på bästa sätt kan arbeta med de tre dimensionerna inom hållbar utveckling i sydöstra Skåne.

Ekologisk hållbarhet

Landskapet i sydöstra Skåne är mångfacetterat och erbjuder en rik variation av naturtyper. Av denna anledning är det viktigt att våra utvecklingsinsatser tar hänsyn till områdets naturvärden, ekosystemtjänster och biologiska mångfald. Inga utvecklingsinsatser får bedrivas som förstör eller allvarligt skadar vår natur.

⁵ <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhet/mal-for-jamstalldhet/>

⁶ <http://www.miljomal.se/>

⁷ <http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/miljo-och-klimat/miljomal/Pages/default.aspx>

⁸ <http://www.globalamalen.se/>

⁹ <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/ratten-att-inte-bli-diskriminerad>

Vattnet är en annan viktig resurs i vårt leaderområde och utökade leaderområde. Av denna anledning är det viktigt att våra utvecklingsinsatser tar hänsyn till områdets hav, sjöar och vattendrag samt hushåller med dess mark- och vattenresurser.

Social hållbarhet

Leaderområdet har i stort en kreativ, aktiv och företagsam befolkning, som har identifierats som den främsta resursen för vårt område. Men det finns grupper som inte är helt inkluderade eller delaktiga i samhällsutvecklingen, t.ex. unga, personer med utländsk bakgrund eller personer med funktionsvariationer. Antalet kvinnor med eget företag i leaderområdet är lägre än riksgenomsnittet. Av dessa anledningar är det viktigt att våra utvecklingsinsatser strävar mot ökad delaktighet, inkludering, tillgänglighet och jämställdhet samt verkar för likabehandling och icke-diskriminering.

Social hållbarhet är viktigt för områdets attraktivitet och utveckling och leder till ökad framtidstro och ökat lokalt engagemang, vilket i längden även kan ha inverkan på folkhälsan.

Ekonomisk hållbarhet

Besöks-, jordbruks-, fiske-, hantverks- och handelsnäringen i sydöstra Skåne står på olika sätt inför stora utmaningar. Dessa näringar har därmed också stora utvecklingsmöjligheter och bör kunna bidra till en ökad tillväxt. Men det är viktigt att våra utvecklingsinsatser inte medför några negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten utan hushåller med resurserna, t.ex. genom att satsa på återanvändning, sparsamhet, förbättrat resursutnyttjande och nya uppfinningar.

Det är också viktigt med en stabil ekonomi, som ger människor möjlighet att kunna bo och verka i sydöstra Skåne och inte behöva bli tvungna att flytta på grund av ekonomiska skäl.

De horisontella målen och dess indikatorer

LEADER Sydöstra Skåne har valt att bidra till hållbar utveckling genom att uppfylla tre horisontella mål. De horisontella målen mäts genom indikatorer. Dessa indikatorer definieras och beskrivs i bilaga 7. Definition av egna indikatorer.

Horisontella mål	Indikatorer
Mål 1: Ekologisk hållbarhet	Antal projekt som genomför insatser för att bidra till ekologisk hållbarhet
Mål 2: Social hållbarhet	Antal projekt som genomför insatser för att bidra till social hållbarhet
	Antal projektdeltagare uppdelat på kvinnor och män samt efter ålder
	Antal personer i projektorganisationen uppdelat på kvinnor och män samt efter ålder
Mål 3: Ekonomisk hållbarhet	Antal personer som arbetat i projektet uppdelat på kvinnor och män
	Antal projekt som genomför insatser för att bidra till ekonomisk hållbarhet

Stöd till projektägarna

Det kan anses vara svårt att förena de enskilda utvecklingsprojektens huvudmål med de horisontella målen. Hållbar utveckling är ett stort kunskapsområde med många svåra begrepp och teorier, som dessutom ständigt förändras och utvecklas. För att hjälpa och underlätta för projekten i såväl ansöknings- som i genomförandefasen kommer därför en guide att tas fram. Denna guide ska fungera som en vägledning och en checklista för projektägarna så att projektet bidrar till att uppfylla de horisontella målen. LAG kommer säkerställa att projekten bidrar till att uppfylla de horisontella målen genom urvalskriterierna.

De som söker projektstöd måste tydligt beskriva i projektansökan hur de tre dimensionerna för hållbar utveckling ska genomsyra och/eller beaktas i projektet för att bidra till att uppfylla våra horisontella mål.

7.2 Insatsområden

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Sydöstra Skåne är ett område som karakteriseras av fantastiska möjligheter för vidareutveckling och tillväxt. Bygden präglas av ett mångfacetterat företagande, en bred besöksnäring och ett varierat utbud av ideella organisationer, som har stor potential att växa. Områdets näringsliv bygger i grunden på småföretagande, mycket tack vare en lång tradition av starka företag inom jordbruket, fisket, hantverksyrken och handeln. Under den senare delen av 1900-talet har det skett en strukturförvandling där storskalig produktion har blivit en nödvändighet i en värld där efterfrågan av livsmedel och konsumtionsvaror har ökat dramatiskt. Småföretagarna ersattes delvis av växande enheter, inledningsvis inom jordbruket men senare även inom fisket.

1.1 Samverkan mellan näringar för utveckling av besöksnäringen och nya lokala marknader

I avsnitt 4.2 (behov och utvecklingsmöjligheter) finns tendenser som visar att samverkan mellan det närproducerade och besöksnäringen kan skapa nya möjligheter för den lokala marknaden.

Vi ser en stor potential i nytänkande samverkansprojekt skapade mellan olika sektorer, t.ex. jordbruk, fiske, hantverk, kulturnärings, besöksnäringen inklusive restaurang och handeln. Det finns även en stark tillväxtpotential gällande omställning för de gröna och marina näringarna till verksamheter som ger ökad lönsamhet. Besöksnäringen med upplevelser och förädlade närproducerade produkter är starkt växande näringar.

Att främja insatser som utvecklar lokala marknader för närproducerat, som t.ex. nya metoder för försäljning, platser att sälja på och öka tillgängligheten genom t.ex. informationsspridning kring produkterna, uppmuntran till gårdsförsäljning och verka för en öppen verksamhet skulle öka de lokala produkternas försäljningspotential. Genom ökad samverkan mellan olika aktörer kan de lokala produkternas mervärden synliggöras. Det närproducerade är också starkt kopplat till besöksnäringen och är inte enbart något som förgyller en resa utan kan

vara själva reseanledningen vilket innebär att ökad tillgänglighet till det närproducerade bidrar till ökning av besöksnäringen.

Likaså finns potential att utveckla nya lokala marknader för att göra de närproducerade varorna mer tillgängliga och kända, exempelvis via IT-baserade tjänster, via besöksnäringen, boende och restauranger, i samarbeten med den etablerade handeln eller direktmarknader som gårdsbutiker, torghandel och kajförsäljning, allt för att möta besökarnas behov och önskemål. Här kan t.ex. gemensamt varumärkesbyggande, marknadsföring och finna gemensamma distributionskanaler vara exempel på vad som kan projekten kan syfta till. Det finns ett brett intresse bland unga i området för egenföretagande och detta bör ses som en möjlighet där ungas nytänkande idéer kan bidra till utvecklingen av mer varierande lokala marknader¹⁰.

1.2 System och metoder för kompetensöverföring och samarbeten inom/mellan privat, ideell och offentlig sektor

För att kunna behålla den yrkeskompetens som finns och säkra överföring av kunskap till kommande generation krävs snabba, lokala och regionala åtgärder samt dialog och kunskaps-/erfarenhetsutbyten mellan de lokala aktörerna och de relevanta myndigheterna i t.ex. utredningar, utvärderingar eller pilotprojekt. Detta gäller inte nödvändigtvis bara fisket utan är även aktuellt i generationsväxlingar inom jordbruket och hantverksskunnande. Genom att utveckla system och metoder för kompetensöverföring från t.ex. en generation till en annan kan man hindra att viktig yrkeskunskap går förlorad och verka för att sysselsättningsgraden bland unga (eller andra samhällsgrupper) ökar.

Det är också viktigt att stödja företag, föreningar och andra aktörer att bli exportmogna och anpassa sig efter marknadens efterfrågan. För att kunna möta en konkurrensutsatt marknad krävs t.ex. kompetenshöjande insatser som riktar sig till direkta aktörer i området. Kompetensutveckling handlar bland annat om att finna nya sätt för anpassad internationalisering genom webbsidor på engelska och/eller fler språk, flera försäljningskanaler och att lobba för att lokala servicebutiker (handlarna) vill köpa in områdets produkter. Samverkan, samordning och kunskapsutbyte mellan olika sektorer i området kan skapa nya arenor för försäljning samt verka till att såväl fler unika mervärdesprodukter som ökade volymer av närproducerade produkter finns tillgängliga.

Det krävs ökad samordning och samverkan mellan de organisationer och myndigheter som har till uppgift att stödja näringen.

1.3 Ökad lokal förädling/produktutveckling samt diversifiering bland jordbruks- och fiskeföretag

Det finns gott om potentiella småföretag inom området men de kämpar ofta med en otillräcklig lönsamhet för att helhjärtat kunna satsa på produkt- och verksamhetsutveckling eller den omställning som krävs för att bemöta den kraftigt växande nya marknaden. Samtidigt ser vi en trend i ökat intresse för närproducerade varor som är producerade på ett hållbart sätt, av kvalité och med en tydlig avsändare.

¹⁰ I linje med "Miljöstrategiskt program för Region Skåne".

Det kan vara fördelaktigt att förädling och produktutveckling sker i området för att de lokala marknaderna ska få så bra förutsättningar som möjligt. Det är då viktigt att företagen kan möta konsumenternas behov och önskemål och utveckla varumärken och unika produkter samt har kunskap om marknadsföring och försäljning.

Det är viktigt att skapa samt samordna arenor för kunskapsutbyte och kontaktskapande, för såväl primärproducenter och förädlare som gårdsbutiker, restauranger och dagligvaruhandeln.

Likaså är en mångfald och diversifiering av företagen av stor vikt för att bibehålla efterfrågan på produkter och tjänster men också för att sprida risktagning och skapa lukrativa företag i området.

1.4 Ökad framtidstro och hållbar tillväxt inom jordbruk, fiske och hantverk

Ett grundläggande problem för den småskaliga produktionen är dagens regelverk som är anpassat för storskalighet snarare än småskalighet. Detta är ett stort funktionsmässigt hinder, samtidigt som marknaden och politiska intentioner förespråkar att värna om det småskaliga företagandet. Denna problematik har redan uppmärksammats inom jordbruket, inom yrkesfisket är situationen mycket allvarlig och det småskaliga yrkesfisket är i nuläget på väg att försvinna.

Genom att öka framtidstron inom jordbruk, fiske och hantverk kan gynnsamma förutsättningar skapas för att fortsätta bedriva verksamheter inom dessa områden. Efterfrågan på både fiske- och aktivitetsturism ökar i området och detta bör vidareutvecklas på ett hållbart sätt, både ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Det är viktigt att ta tillvara på de befintliga aktörernas kunskap och erfarenhet men samtidigt stödja dem i utvecklingsskedet så vi skapar innovativa, starka aktörer som tror på en framtid i sydöstra Skåne. Genom att matcha utbud mot efterfrågan i området kring jordbruks-, fiske- och hantverksfrågor kan den ekonomiska tillväxten hos aktörerna öka och de kan t.ex. bli mer anställningsbenägna. Det kan även handla om att utveckla nya marknadsföringsmetoder och nya försäljningskanaler där aktörerna kan finna marknader även för t.ex. restprodukter.

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Sydöstra Skåne har som vi ser i tidigare text stor potential att växa och utvecklas. För att detta ska kunna förverkligas krävs att den lokala servicen, demografiutvecklingen och tillgängligheten till rätt kompetens och god arbetsmarknadsutveckling fungerar. Området behöver vara attraktivt och funktionellt, både för boende, besökare och företagare.

2.1 Attrahera och utveckla ~~kreativa~~ kompetenser och nya lokala finansieringsmöjligheter

Att kunna attrahera, behålla och utveckla kompetenser och företag är betydelsefullt för att området ska bli konkurrenskraftigt. Unga människor är en resurs i området, utan dem försvåras den långsiktiga hållbara tillväxten. Definitionen av ett attraktivt område för unga

kan skilja sig från den äldre befolkningens och det är därför viktigt att involvera unga i att skapa aktiviteter och påverka sin närmiljö.

Kompetensförsörjningen till området är viktigt, att matcha rätt jobb med rätt kompetens tillsammans med kompetensutveckling skulle öka områdets konkurrenskraft och locka människor med eftergymnasial utbildning. Genom att t.ex. verka för kompetenshöjande åtgärder i projekt, ökar deltagarnas renommé på arbetsmarknaden och arbetsgivarna/föreningarna kan bli mer eftertraktade på arbetsmarknaden. Det handlar om effektivisering och resursutnyttjande, att våga investera i sina befintliga kompetenser och för människor att göra sig anställningsbara.

Genom att attrahera investeringskapital och utveckla samt testa nya lokala finansieringsmöjligheter kan aktörer finna nya samarbetsområden, där en investering för bygden genererar mycket mer behållning än man tänkt. Lokalekonomisk analys kan ge en bild av hur konsumtionsmönstret ser ut i området och var/vilka insatser som bör prioriteras.

2.2 Förbättrad fysisk och digital infrastruktur

Fungerande kommunikationer, fysiska såväl som digitala, ger företagarna möjlighet att växa och stärka sina verksamheter¹¹. Detta i sin tur ger positiva effekter på lokal produktion, omsättning och försäljning av produkter och tjänster samt ökad sysselsättningsgrad i området. Finns förutsättningarna för företagen att skapa fler åretruntarbetsplatser kan även åretruntbefolkningen öka. Likväl är goda naturnära boendemiljöer utanför tätorterna viktiga för inflyttning och etablering av företag i området. Det är ofta närheten till naturen och intresset för större bostäder med möjligheter till egen verksamhet som attraherar många att flytta ut på landet landsbygden. Här är tillgången till bra infrastruktur och snabb och tillförlitlig kollektivtrafik för pendling till och från starka arbetsmarknaden av stor vikt. När företag söker plats för etablering måste de också kunna känna tillförlit att arbetskraft kan pendla till och från arbetsplatsen.

Som Graffmans attitydundersökning visar har sydöstra Skåne brister i kommunikationsmöjligheterna. Det är därför viktigt att offentliga, privata och ideella sektorn tillsammans jobbar för att utveckla nya metoder och informationsspridning gällande det kollektiva resandet, som även innefattar cykelresandet. Projekt kan t.ex. genom att arbeta fram nya metoder för samåkning till och från arbete/kollektivtrafikplats bidra till förbättrad fysisk kommunikation. Det kan även handla om att ta fram digitala lösningar som t.ex. samåkningsapp eller cykelledshänvisningar som förenklar det fysiska framförandet för människor.

Fortsatt är det viktigt att den digitala kommunikationen i form av IKT (informations- och kommunikationsteknik) vidareutvecklas. För att företag och boende ska kunna vara verksamma på landsbygden behövs i dagens samhälle en stabil och snabb tillgång till bredband.

¹¹ "Det öppna Skåne 2030" – Skånes regionala utvecklingsstrategi

2.3 Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar

Ett välkomnande område är av stor vikt för att attrahera boende, entreprenörer och besökare liksom att området har en levande landsbygd med verksamheter som är igång årets alla säsonger. Vidare är tolerans och öppenhet en dokumenterad framgångsfaktor¹², människor ska vilja komma hit och bosätta sig. Om människor trivs i området ges förutsättningar för nya idéer att etableras och blomstra här.

Upplevelser och förhöjd livskvalitet/personlig hälsa är viktigt för alla åldersgrupper, boende som besökare och oavsett etniskt ursprung. Att stimulera projekt med sådan inriktning kan medföra hållbar social tillväxt i området (se mål 2.4). Lika viktigt är ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv mot ekonomisk tillväxt och ekologisk tillväxt som fungerar som en växtkraft och grogrund för nytänkande¹³.

Genom samverkan över olika samhällsnivåer och mellan olika sektorer utvecklas befintliga/nya dialogformer och forum. Här, i mötet mellan människor, skapas tillit och inkluderande synergier. I SWOT-analysen nämns bristande engagemang från unga samt utflyttning av unga som ett hot. Det är därför viktigt att möta ungas önskemål kring områdets framtida utveckling. Genom att inkludera unga och nya svenskar i styrelser, byalag etc. kan t.ex. nya innovativa tankegångar kring utveckling fångas upp. Det kan uppstå en naturlig form av dialog och utbyte samt förståelse kring behov och önskemål. Inom detta område kan det t.ex. vara aktuellt med projekt om utbildning inom styrelsearbete eller liknande som riktar sig till t.ex. ungdomar och nya svenskar.

2.4 Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter

Unika natur- och kulturmiljöer är exempel på vad människor i bygden anger som värdefullt. Det ses som en styrka att få möjligheten att bo nära naturen vilket i sin tur bidrar till en ökad livskvalitet¹⁴. Attraktiva miljöer ligger i linje med den nationella strategin för tillväxtarbetet och är en del av de fyra kommunernas visioner. Det är därför viktigt att undvika exploatering som inte går i linje med de kommunala planerna och främja utveckling som underlättar nyttjandet av dessa miljöer för alla, boende som besökare.

Kultur och fritid är viktiga faktorer för trivseln. Området har ett rikt och varierat kulturutbud, som också har potential att växa. Att sammanlänka vår kulturhistoria med vår kulturnutid och kulturframtid är ytterligare exempel på områden som kan utvecklas. Likaså har området fantastiska möjligheter för friluftsverksamheter. Sport- och friluftslivet kan bidra till att förlänga besökssäsongen samt erbjuda klimatvänliga aktiviteter. Ett exempel som är kopplat till både näringsliv, jordbruk och besöksnäring är hästverksamheten i området. Där allt ifrån stora tävlingsanläggningar, framgångsrik avel och de mindre ridskoleverksamheterna har stor betydelse. Det som kan utvecklas inom detta område förutom utbud och kvalitet är tillgängligheten. Det kan t.ex. vara ökat antal ridleder, informationsinsatser kring utbud,

¹² Richard Florida, 2002.

¹³ I linje med "Miljöstrategiskt program för Region Skåne".

¹⁴ "Det öppna Skåne 2030", Skånes regionala utvecklingsstrategi.

tillfälle för aktivitet eller samlat informationsmaterial som är enkelt för konsumenten/nyttjaren att hitta och ta till sig. Rekreation och hälsa klingar väl med områdets natur och strövområde. Det behöver därför vara möjligt att enkelt hitta samlad information kring var dessa platser finns i området och vad de erbjuder för besökaren. Samverkan kring att förbättra tillgängligheten till dessa aktiviteter skulle gynna flertalet aktörer och besökare.

Området har stor potential att utveckla outdoor-verksamheter med fokus på upplevelser i naturen som vandring, cykling, kanoting, utomhusmatlagning, fågel och viltskådning, sportfiske samt många andra naturaktiviteter.

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt¹⁵

Vattentillgången i de fyra kommunerna, samt ytterligare de fyra kommunerna för det utökade leaderområdet, skiljer sig åt och klimatförändringar och miljöproblem innebär nya utmaningar i området, inte minst när det gäller just vattenfrågan. Närheten till naturen och miljön i hav, sjöar och vattendrag är viktiga för området, både vad gäller attraktivitet och utvecklingsmöjligheter inom besöksnäringen och de gröna och blå näringarna.

3.1 Förbättrad vattenkvalité och skydd av den biologiska mångfalden

Det finns ett behov av omfattande åtgärder för att förbättra miljön och vattenkvaliteten i Hanöbukten, södra Östersjön och flera av våra sjöar och vattendrag. Frågan är komplex och många miljöåtgärder kräver inledningsvis utredningar och samverkan med aktörer långt över vårt utökade leaderområde för Havs- och fiskerifonden. Inom området är miljöåtgärder för förbättrad vattenkvalité exempelvis en av grundförutsättningarna för fiskerinäringens utveckling¹⁶. Då många av de miljöproblem som uppstår i havsområdena har sin upprinnelse i verksamheter över hela Skåne engagerar frågan såväl inlands- som kustkommuner. Ett livskraftigt hav är inte bara kustområdenas problematik och utmaning.

Vissa vattenåtgärder, som anläggning av och bevarandet av våtmarker, är viktiga för bevarandet av den biologiska mångfalden och extra viktiga då Skåne uppvisar en ökande mängd av rödlistade arter. Naturvärden, ekosystemtjänster och biologisk mångfald hänger ihop då det många gånger krävs en hög biologisk mångfald för att kunna behålla stabila ekosystem och därmed ge förutsättningar för de ekosystemtjänster som gynnar människan. Likaså kan strandnära problematik, som t.ex. erosion, vara aktuellt att driva projekt kring då området har en lång utsatt kuststräcka.

När det gäller miljöproblemen i Hanöbukten är frågan komplex och en utredning har genomförts av Havs- och Vattenmyndigheten där först och främst problematiken undersöktes närmare och sedan ska man definiera vilka de effektivaste åtgärderna är och hur olika aktörer kan samverka för att hitta lösningar. Beroende på storleken och typen av åtgärder som krävs kan tänkbara projekt inom detta insatsområde vara

¹⁵ Med grön tillväxt menas tillväxt som minskar föroreningar och utsläpp av växthusgaser, minimerar avfall och ineffektivt utnyttjande av naturresurser och/eller utvecklar den biologiska mångfalden (Vinnova). En vanlig definition av "Blå tillväxt" är havets outnyttjade utvecklingsmöjligheter till exempel marin bioteknik, förnybar energi (vind och våg) och marina livsmedel.

¹⁶ I linje med "Miljöstrategiskt program för Region Skåne".

informationssatsningar, förstudier och mindre samverkansprojekt mellan de olika relevanta aktörerna. I det utökade leaderområdet flaggar Skånes Ess för *ett helhetsgrepp för hållbarhet och omställning med samordning av mark- och vattenanvändning, alstra en grön livlig ekonomi både för produktion och för rekreation*. Detta handlar om hållbart nyttjande, utveckling samt bevarande naturresurser. Det är viktigt att projekten syftar till att minska miljörisker samt energieffektivisering och skapa tillväxt som stämmer överens med vad ekosystemtjänsterna klarar av. Till exempel kan avrinningsområdena mot Hanöbukten bidra till ett friskare hav. Det finns många möjligheter i det utökade leaderområdet att genomföra insatser som är gynnsamma för vattenkvalitet och vattenrelaterade frågor. Den biologiska mångfalden kan öka och biosfärområdet "Vattenriket" är viktigt i sammanhanget. Marint Centrum, Krinova och Högskolan Kristianstad högskola kan bidra med kunskap kring hållbar vattenhantering och samverkan med högskolor och universitet kan bidra till att projekten kan nå ytterligare resultat.

3.2 Ökad omställning till hållbart kretsloppstänkande

Ytterligare ett område som är intressant när det gäller grön och blå tillväxt är förnybar energi, t.ex. biogas, sol-, vind- och vågenergi. ~~Biogas Sydöstra Skåne planerar att anlägga en biogasanläggning strategiskt mitt i området och ser i första hand bygdens lantbrukare som samverkanspartners. Det finns flera tankstationer för biogas i det utökade leaderområdet. I dagsläget finns stor utvecklingspotential kring biogasutnyttjandet. I leaderområdet finns en mängd producenter som kan bidra med restprodukter till en sådan anläggning. Tillgängligheten måste återigen då öka, det kan handla om förbättrad infrastruktur kring biogasanläggningen, transporter dit och därifrån, eller kommunikation och informationsinsatser kring vilka möjligheter det finns att lämna restprodukter samt distributionen från anläggningen.~~ Ökad kunskapsspridning om förnybar energi och dess nytta kan vara ett exempel på hållbart kretsloppstänkande, och gärna i samverkan mellan olika aktörer ~~biogasaktörerna och offentliga.~~

I flera olika typer av samverkansprojekt kan en dimension vara aktörernas praxis avseende energiförbrukning och hantering av avfall, där nya rutiner och tankesätt kan ge effekter både på förbättrad miljö och minskade kostnader.

Hållbart kretsloppstänkande handlar även om sophantering, livsmedelskonsumtion, återbruk av varor, cykel- och bilpooler samt frågor kring enskilda avlopp och brunnar. Byar och andra aktörer kan t.ex. tillsammans genomföra förstudier för att ta fram underlag för kostnad och omställningen i stort.

3.3 Ökad kunskap och intresse för hållbarhetsfrågor och naturen

Med dagens klimatförändringar behövs det vidtas åtgärder. Människor kommer längre ifrån naturen och livsmedelsproduktionen, där båda dessa ses som en extern del av samhället. Vi lever tillsammans med naturen och måste därför också anpassa oss till naturens förmåga att förse oss med t.ex. ekosystemtjänster. Ökad kunskap kring hur naturen fungerar och hur man på ett hållbart sätt lever tillsammans med den skulle öka den långsiktigt hållbara tillväxten.

Projekt som riktar sig till att höja kunskapsnivån kring natur och hållbarhetsfrågor kan t.ex. genomföras tillsammans med Skånes många universitet eller högskolor. För att sådana projekt ska vara möjliga att genomföra måste återigen tillgängligheten till områdena finnas. Det handlar om den fysiska tillgängligheten men även om upplysningar och ytterligare informationsinsatser. Något att ta i beaktande som kan vara extra viktigt är att information och tillgänglighet ska vara begriplig och nåbar för alla i samhället. Det innebär alltså att man bör ta hänsyn till vissa samhällsgrupper som ibland behöver information eller tillgänglighet på ett annat sätt än normen, t.ex. äldre, barn, nya svenskar eller funktionshindrade.

Samverkan mellan olika aktörer, offentliga, privata och/eller ideella, som kan visa på biologisk mångfald och på ett hållbart sätt tillgängliggöra naturområden för rekreation, friluftsliv och aktivitets-/naturturism har en stor potential och ett stort värde då det ökar kunskapen om, intresset och respekten för naturvärdena samt kan öka folkhälsan och dessutom vara en tillväxtfaktor (se mål 2.4 samt 3.3)¹⁷.

7.3 Handlingsplan

Det är viktigt med kommunikation och informationsinsatser under hela programperioden, men särskilt i början för att sprida kunskap om lokalt ledd utveckling genom leadermetoden och den lokala utvecklingsstrategin till relevanta aktörer i leaderområdet och det utökade leaderområdet. Ett arbete som redan påbörjats genom det intensiva arbetet med att ta fram denna strategi. De som bor och verkar i leaderområdet ska vara medvetna om de möjligheter som finns med lokalt ledd utveckling genom leadermetoden och hur de kan vara delaktiga. Detsamma gäller i det utökade leaderområdet vad gäller möjligheter inom havs- och fiskerifonden. Erfarenheten och kompetensen kring att driva egna projekt varierar mellan olika aktörer i området och därför vore interna aktiveringsprojekt och paraplyprojekt bra metoder för att aktivera även de utan projektvana och därmed bidra till målet att öka det lokala engagemanget i området. Detta säkerställer att alla målgrupper som är uppsatta i strategin blir inkluderade. Förstudier är också en annan typ av projekt som kan bli aktuellt.

- Aktiveringsprojekt syftar dels till att inspirera målgrupper som är underrepresenterade att driva projekt men också till att skapa en mötesplats för olika aktörer vilket bidrar till ökad möjlighet till samarbeten. Aktiveringsprojekt är en bra metod för att bereda mark för den typ av projekt som strategin efterfrågar och det förväntade resultatet är tydliga spin-off-effekter i form av nytänkande projekt inom strategins målområden.
- Paraplyprojekt har en annan funktion, de skapar enklare förutsättningar för en specifik målgrupp att testa projektidéer, det kan handla om mikrostöd till en specifik målgrupp som t.ex. ungdomar eller företag.
- Förstudie är mindre projekt som syftar till att undersöka en projektidéns hållbarhet. Att få undersöka förutsättningarna att genomdriva en projektidé i ett större projekt. Detta kan bli aktuellt främst inom insatsområde 3 ~~Miljöfokus för områdets~~ *Naturvärden och grön och blå tillväxt* men kan också användas som metod i de andra insatsområdena.

¹⁷ I linje med "Miljöstrategiskt program för Region Skåne".

För att informera de boende och verkande om de möjligheter som ges med lokalt ledd utveckling genom leadermetoden kommer olika informationsinsatser att genomföras. Fysiska möten, idéworkshops, erfarenhetsutbyte, utbildningar, spridning av information via hemsida och sociala medier är några exempel på insatser som kommer att genomföras. Idéworkshop är en arbetsträff som de boende och verkande i leaderområdet bjuds in till. Syftet är att svara på frågan VAD? inom insatsområde 2 där workshopen ska genomföras, t.ex. vad kan utvecklas för förbättrad tillgänglighet?

Det kommer också att ske utlysningar och vissa av dessa kommer att vara specifikt riktade till vissa insatsområden. Detta för att säkerställa att samtliga mål i strategin kommer att uppfyllas. Till varje utlysning kommer det att ske olika former av informationsinsatser för att utlysningen ska spridas på bästa möjliga sätt. Det kommer också att genomföras specifika informationsinsatser för de olika insatsområdena vilket beskrivs i bilaga 6 handlingsplan och bilaga 7 kommunikationsplan. Den bifogade handlingsplanen kommer kontinuerligt att utvärderas och uppdateras.

Leader syftar till att skapa lokal mobilisering som får långsiktiga effekter. Därför är samverkan, samarbete, utbyte och relationer prioriterade. Alla projektidéer ska analyseras i ett större sammanhang, tvärs över sektorer och geografiska gränser. Projektansökningarna ska visa på samarbete med olika aktörer inom projektets ämnesområde samt hur detta samarbete ska samordnas.

Samarbete kommer att ske på olika plan, dels mellan företag, föreningar och organisation i leaderområdet och det utökade leaderområdet samt dels kommer leaderföreningen att samarbeta med organisationer, föreningar, offentliga myndigheter såväl lokalt som regionalt och nationellt för att skapa de bästa förutsättningarna för att nå de övergripande målen och målen i insatsområdena.

Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Socialfonden och Regionala utvecklingsfonden kommer att ha sydöstra Skåne som geografiskt område. Samarbeten i dessa fonder kommer att ske i första hand med de närliggande leaderområdena i Skåne men också nationella och internationella samarbeten kommer att eftersträvas. Det kommer att genomföras samarbetsprojekt med andra områden där vi hittar likartade utvecklingsbehov och där vi kan lära av varandra för att nå en bättre utveckling av landsbygden. Under föregående programperiod genomfördes ett samarbetsprojekt mellan Leader Ystad-Österlenregionen och Leader Lundaland med fokus på vandring. Förhoppningen under denna programperiod är att vidareutveckla detta samarbete kring naturupplevelser.

Havs- och fiskerifonden kommer att ha ett annat geografiskt område än de tre andra fonderna. Det utökade leaderområdet består av LEADER Sydöstra Skåne och Skånes Ess. Samarbete kring havs- och fiskerifrågor samt näringslivsfrågor kommer även att ske med Sydost Leader. Fiskarna i Sölvesborg är starkt knutna till Simrishamn vilket gör att det kommer att ske samarbetsprojekt mellan LEADER Sydöstra Skåne och Sydost Leader för att nå så bra resultat som möjligt inom fiskerinäringen. Även internationellt kommer samarbete att ske, främst kring Östersjön.

Fonderna kommer även att avgränsas från varandra genom deras inriktningar på följande sätt:

- Stöd från Havs- och fiskerifonden ska avsättas till de projekt som har en tydlig inriktning på fiskerinäringen och miljöåtgärder för förbättrad vattenkvalité.
- Stöd från Socialfonden ska avsättas till de projekt som syftar till att bidra till en långsiktig ökad sysselsättningsgrad, att stärka människors ställning på arbetsmarknaden.
- Stöd från Regionala utvecklingsfonden avsätts till projekt som utvecklar näringslivets förutsättningar att växa och frodas och gynnar nytänkande produkt- och tjänsteutveckling.
- Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling är den i sammanhanget största fonden och stöd avsätts till de projekt som bidrar till att skapa ett attraktivt område för de som bor, besöker och verkar i området. Fokus för vårt verksamhetsområde är att öka företagsamheten och diversifiering inom jordbruk, hantverk och handel, gärna med kopplingar till besöksnäringen, samt hållbar företags- och föreningsutveckling i stort och öka det lokala engagemanget.

Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Regionala utvecklingsfonden och Havs- och fiskerifonden kommer att bidra till att uppnå målen inom samtliga insatsområden. Dock har de olika inriktningar och kan rikta sig till olika mål inom insatsområdet. Socialfonden kommer bidra till måluppfyllelsen inom strategins insatsområde 1 och 2.

7.4 Urvalsprocess

Det är viktigt att sökande vet hur och på vilka grunder de blir bedömda och att alla projekt genomgår samma granskning och blir lika behandlade. Urvalsprocessen ska speglas av transparens och öppenhet¹⁸. En mall för hur LAG¹⁹ kommer att bedöma projektansökningar kommer att tas fram. Mallen kommer att vara tydlig och bestå av urvalskriterier som slutligen kommer att visa på om projektansökan blir godkänd eller får avslag. Tydlig dokumentation förs under urvalsförfarandet och ett beslutsunderlag tas fram. LAG måste också kontrollera att projektansökan stämmer överens med de operativa programmen för de olika fonderna och att de bidrar till att uppnå utvecklingsstrategins mål.

1. Leaderkontor

Projektidéer diskuteras med verksamhetsledaren anställd personal på leaderkontoret som hjälper sökande i processen med utveckling av projektidé, framtagandet av projektplan och budget. Personalens Verksamhetsledarens roll är att stötta och ge goda råd till projektägaren, inte att skriva projektplanen eller att göra budgeten åt projektägaren. Anställd personal kommer kontinuerligt att arbeta fram processer och stödmaterial för att underlätta och hjälpa de sökande, samt arrangera utbildningar.

¹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013, artikel 34.3.b

¹⁹ 34 LAG, Local Action Group är föreningens styrelse

2. Arbetsutskott

Projektansökningar som inkommer till leaderkontoret kommer först att behandlas i respektive Arbetsutskott (AU) innan de går vidare till LAG för beslut. AU har möte ca 4 veckor före LAG har styrelsemöte och kontrollerar formalia, regelverket samt stämmer av att projektet är nytänkande och går linje med strategin och andra lokala och regionala planer. AU granskar också projektplanen och rimlighetsbedömer budgeten och projektägaren ges möjlighet att komplettera handlingarna innan de skickas till LAG. Projektägarna har sedan cirka en vecka på sig att besvara kompletteringarna. Arbetet som genomförs av AU dokumenteras noggrant och skickas med till LAG.

AU fiske kommer att arbeta efter samma mall och urvalskriterier som LAG. AU fiske rekommenderar ett beslut till LAG och LAG ska ha starka skäl för att kunna ändra en rekommendation från AU fiske. Denna avvikelse i jämförelse till AU landsbygd och AU regional/social beror på att AU fiske har ett annat geografiskt område och därmed representanter från det utökade leaderområdet som inte sitter med i LEADER Sydöstra Skånes LAG.

Projektansökningar inom Havs- och fiskerifonden som inkommer till leaderkontoret kommer först att behandlas i ett arbetsutskott (AU Fiske) innan de går vidare till LAG för beslut. AU Fiske har möte ca fyra veckor före LAG och kommer att arbeta efter samma mall och urvalskriterier som LAG. AU Fiske rekommenderar därefter ett beslut till LAG. LAG ska ha starka skäl för att kunna ändra en rekommendation från AU Fiske.

Denna avvikelse i urvalsprocessen för projekt inom Havs- och fiskerifonden, i jämförelse med de andra fonderna, beror på att Havs- och fiskerifonden har ett annat geografiskt område. Vid beslut för dessa projekt krävs representation även från det utökade leaderområdet, som inte är representerat i LEADER Sydöstra Skånes LAG, och därför görs bedömningen i AU Fiske.

3. LAG – Local Action Group

LAG kommer att granska och kontrollera projektansökningar innan beslut fattas. LAG kommer att granska såväl projektägarens kapacitet att genomföra projektet som projektidé och projektplan för att säkerställa resultaten av projekten utifrån de godkända urvalskriterierna för leaderområdet. LAG fattar beslut om bifall, bordläggning, återremiss eller avslag. Beslutet LAG tar kan inte överklagas.

4. Beslut

LAG:s beslut dokumenteras i styrelseprotokoll enligt riktlinjer från förvaltningsmyndigheten och utdrag ur styrelseprotokoll skickas till projektägare för meddelande av beslut.

7.5 Mål och urvalskriterier

* Obligatorisk indikator för EJFLU, EHFF, ERUF, ESF och mäts på nationell nivå

(*) Ingår även i obligatoriska indikatorer för EJFLU och ESF

Insatsområde 1: Närproducerat och nya lokala marknader

Fond	Mål och prioritering	Indikator	Målvärde
EJFLU	1.1 Samverkan mellan näringar för utveckling av besöksnäringen och nya lokala marknader	Antal företagsutvecklingsprojekt	3
		Antal samarbeten	3
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	10
		Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) *	4
		Antal nya produkter och tjänster	2
		Antal testade nya marknader	2
EHFF		Antal nya produkter och tjänster	2
		Antal samarbeten	2
ESF		Antal företag som får stöd *	2
		Antal organisationer som får stöd	2
		Antal deltagare i projekt *	40

Fond	Mål och prioritering	Indikator	Målvärde
EJFLU	1.2 System och metoder för kompetensöverföring och samarbeten inom/mellan privat, ideell och offentlig sektor	Antal företagsutvecklingsprojekt	3
		Antal samarbeten	3
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	10
		Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	2
EHFF		Bevarade arbetstillfällen (inom fisket)*	1
		Antal nya metoder och system för kompetensöverföring inom fisket	1
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	10
ERUF		Antal företag i samarbete	20
		Antal företag som får stöd *	10
		Antal samarbeten	2
		Antal organisationer som får stöd *	2

		Antal nya produkter och tjänster	2
		Antal testade nya marknader	2
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	10
		Antal företagsutvecklingsprojekt	2

Fond	Mål och prioritering	Indikator	Målvärde
EJFLU	1.3 Ökad lokal förädling, produktutveckling samt diversifiering bland jordbruks- och fiskeföretag	Antal företagsutvecklingsprojekt	2
		Antal nya produkter och tjänster	2
		Antal samarbeten	3
		Antal skapade företag	2
		Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) *	10
EHFF		Antal diversifieringsprojekt	2
		Antal skapade företag *	1
		Bevarade arbetstillfällen (inom fisket) *	1
		Antal nya produkter och tjänster	2
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	10

Fond	Mål och prioritering	Indikator	Målvärde
EJFLU	1.4 Ökad framtidstro och hållbar tillväxt inom jordbruk, fiske och hantverk	Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) *	12
		Antal skapade företag	2
		Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området	3
		Antal projektägare som känner ökad framtidstro	90 %
EHFF		Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) *	1
		Bevarade arbetstillfällen (inom fisket) *	1

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Fond	Mål och prioritering	Indikator	Målvärde
EJFLU	2.1 Attrahera och utveckla kreativa kompetenser och nya lokala finansieringsmöjligheter	Antal aktörer som provat nya finansieringslösningar	5
		Antal utvecklade eller testade nya lokala finansieringslösningar	2
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	10
ESF		Antal företag som får stöd *	2
		Antal organisationer som får stöd *	2
		Antal deltagare i projekt *	40
		Antal arbetslösa deltagare och långtidsarbetslösa som är i sysselsättning, inkl. egenföretagare, efter avslutad åtgärd (*)	17
		Antal insatser som bidrar till ökat antal invånare med eftergymnasial utbildning	2
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal anställda, inkl. egenföretagare, med förbättrad arbetsmarknadssituation (*)	17
ERUF		Antal företag som får stöd *	5
		Antal organisationer som får stöd *	2
	Antal arrangerade utbildningar	2	
	Antal deltagare som genomför kompetenshöjande åtgärder	10	
	Antal företagsutvecklingsprojekt	1	
	Antal nystartade företag (antal SMF i leaderområdet)		

EJFLU	2.2 Förbättrad fysisk och digital infrastruktur	Antal tillgänglighetsprojekt	2
		Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	2
		Antal projekt som syftar till ökad hållbar mobilitet	2
		Antal nya produkter och tjänster	2

EJFLU	2.3 Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar	Antal unga och nya svenskar som drivit projekt	20
		Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	15
		Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	3
		Antal deltagare inom målgrupper för nya svenskar	40
		Antal unga deltagare i projekt	100
ESF		Antal företag som får stöd *	2
		Antal organisationer som får stöd *	2
		Antal deltagare inom målgrupper för nya svenskar (*)	20
		Antal unga deltagare i projekt (*)	20
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal anställda, inkl. egenföretagare, med förbättrad arbetsmarknadssituation (*)	17
		Antal arbetslösa deltagare och långtidsarbetslösa som är i sysselsättning, inkl. egenföretagare, efter avslutad åtgärd (*)	17

EJFLU	2.4 Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter	Antal skapade företag	4
		Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) *	10
		Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong (juli–augusti)	2
		Antal företagsutvecklingsprojekt	2
		Antal tillgänglighetsprojekt	2
		Antal företag som får stöd	5
		Antal organisationer som får stöd	5
		Antal nya produkter och tjänster	2
ESF		Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	1
		Antal projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	90 %
		Antal företag som får stöd *	2
		Antal organisationer som får stöd *	2
		Antal deltagare i projekt *	20
ERUF		Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) *	3
		Antal företag som får stöd *	5
		Antal organisationer som får stöd *	2
		Antal nya produkter och tjänster	2
		Antal företagsutvecklingsprojekt	1
		Antal nystartade företag (antal SMF i leaderområdet)	

Insatsområde 3: Naturvärden och grön och blå tillväxt

EJFLU	3.1 Förbättrad vattenkvalité och skydd av den biologiska mångfalden	Antal miljöprojekt	2
		Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	2
		Antal samarbeten med universitet/högskolor	2
EHFF		Antal miljöprojekt	2

Fond	Mål och prioritering	Indikator	Målvärde
EJFLU	3.2 Ökad omställning till hållbart kretsloppstänkande	Antal miljöprojekt	2
		Antal insatser med fokus på kretsloppstänkande	2
		Antal metoder för utveckling av biogasteknik samt dess infrastruktur förnybar energi	1
EHFF		Antal miljöprojekt	2
		Antal nya produkter och tjänster	2

EJFLU	3.3 Ökad kunskap och intresse för hållbarhetsfrågor och naturen	Antal tillgänglighetsprojekt	2
		Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	6
		Antal samarbeten med universitet/högskolor	2
		Antal arrangerade utbildningar	2
		Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	10

Urvalskriterier

Urvalskriterierna är LAG:s verktyg för att bedöma och prioritera projektansökningar samt att säkerställa att de projekt som får stöd av lokalt ledd utveckling genom leadermetoden har en tydlig koppling till den lokala utvecklingsstrategin och dess målsättningar. Urvalskriterier är ett krav från EU och bidrar också till att beslutsprocessen är lika för alla samt att den speglas av öppenhet och transparens.

Urvalskriterierna är uppbyggda i två delar; generella urvalskriterier och urvalskriterier per insatsområde och fond. I de generella urvalskriterierna finns det även några villkor som måste uppfyllas för att projektansökan ska gå vidare till de generella urvalskriterierna. ~~De generella gäller för samtliga projektansökningar förutom driften.~~ Det finns också ett villkor som säger att en projektansökan måste få minst 2 poäng för varje urvalskriterium i de generella för att kunna gå vidare i processen till de specifika urvalskriterierna för insatsområdena och fonderna.

Varje urvalskriterium har en poäng och en viktning. Maximal poäng för de generella tillsammans med de specifika är 500 poäng och avslagsnivån är 200 poäng.

Arbetsordning vid bedömning/prioritering av projektansökningar:

- ~~Projektet stäms av med de villkor som finns i de generella urvalskriterierna~~
- ~~Projektet bedöms utifrån de generella urvalskriterierna~~
- ~~Kontrollerar att projektet fått minst 2 poäng för varje urvalskriterium i de generella~~
- ~~Projektet placeras i en fond och insatsområde~~
- ~~Projektet bedöms utifrån de specifika urvalskriterierna för insatsområdet och fonden~~
- LAG kontrollerar att ansökan uppfyller grundvillkoren för stöd (detta har på förväg också kontrollerats av leaderkontoret) - Villkor 1
- LAG kontrollerar att LEADER Sydöstra Skånes bilaga/projektplan och budget är bifogad till ansökan - Villkor 2
- LAG fastställer poängen för varje generellt urvalskriterium
- LAG kontrollerar att projektet har fått minst två (2) poäng i samtliga generella urvalskriterier - Villkor 3
- LAG kontrollerar att projektet är kostnadseffektivt, dvs uppfyller tillräckligt många indikatorer i förhållande till sökt stöd - Villkor 4
- LAG kontrollerar att projektet har en rimlig och realistisk budget (rimlighetsbedömning av projektets samtliga utgifter) - Villkor 5
- LAG fastställer poängen för varje specifikt urvalskriterium

8. Finansieringsplan

	EJFLU	EJFLU	EHFF	EHFF	ERUF	ERUF	ESF	ESF	TOTALT
Tilldelad budget		35 319 169 kr		8 180 831 kr		3 000 000 kr		3 000 000 kr	49 500 000 kr
Drift	25 % (35 %)*	12 375 000 kr							12 375 000 kr
Samarbete	10 %	3 531 917 kr	10 %	818 083 kr					4 350 000 kr
Genomförande	55 %	19 412 252 kr	90 %	7 362 748 kr	100 %	3 000 000 kr	100 %	3 000 000 kr	32 775 000 kr

* Driften är beräknad på 25 % av den sammanlagda offentliga budgeten men finansieras endast av den största fonden vilken är EJFLU. Detta innebär att driften utgör 35 % av den offentliga budgeten för EJFLU.

9. Organisation

Förändrad bild över organisationen - se layoutad version

9.1 Administrativ kapacitet och kansliets arbete (drift)

LEADER Sydöstra Skånes operativa verksamhet sköts av ett leaderkontor som kommer att bestå av minst två tjänster, under början av programperioden, en för verksamhetsledning och en för administration/kommunikation. I slutet av programperioden kommer de personella

resurserna att minska i takt med att budgeten är beviljad och projekten avslutas. Det är av största vikt att leaderkontoret har den administrativa kapacitet som behövs för att kunna genomföra den lokala utvecklingsstrategin och nå de mål som finns i den lokala utvecklingsstrategin. Projektledning, administration, kommunikation och ekonomi är kompetenser som anses som viktiga för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett korrekt och effektivt sätt. Det är också viktigt att personalen besitter kunskap om leadermetoden och kunskaper kring de olika fonderna och regelverk som finns. Diskussioner har förts med Skånes Ess och MittSkåne Utveckling om samverkan kring vissa tjänster som t.ex. ekonomisk redovisning, lönehantering och kommunikation.

Leaderkontoret ansvarar för att informera om Leader och sprida den lokala utvecklingsstrategin till de som bor och verkar i området. En viktig roll är att hjälpa och stötta projektägare igenom hela processen, från projektansökan till projektavslut. Detta innebär att hjälpa till att fylla i en korrekt projektansökan, stöd för att de ska kunna formulera mål och skriva en tydlig projektplan samt att sätta en rimlig budget och hjälpa att hitta de kontakter som behövs för projektets genomförande. Det är av stor vikt för projektets resultat att det finns en kontinuerlig dialog mellan leaderkontoret och projektägarna under projektiden.

Verksamhetsledaren rapporterar till föreningens ordförande och informerar föreningens styrelse (LAG). Verksamhetsledaren ~~har personalansvar för kontorets personal~~, handleder de anställda projektledarna, stödjer interna och externa projekt samt ansvarar för kontorets administration och ekonomi. Föreningens ordförande är firmatecknare och lönesättande chef. Verksamhetsmanual med delegationsordning, arbetsfördelning och arbetsbeskrivning ska finnas för leaderkontoret. Varje år kommer en riskanalys att genomföras för att säkerställa att rätt kompetens finns på leaderkontoret och att verksamhetsmanualen och regelverk följs. En intern kvalitetskontroll genomförs en gång per år som baserar sig på riskanalysen. Den interna kvalitetskontrollen är en uppföljning av att alla åtgärder i riskanalysen är införda. Resultatet av kvalitetskontrollen dokumenteras i en rapport.

Det är viktigt med kompetensutveckling för leaderkontorets personal för att sträva efter kontinuerlig utveckling av verksamheten.

9.2 Partnerskapet och föreningen

Sydöstra Skånes samarbetskommitté (SÖSK) ansvarar för strategin och är huvudaktör. Framtagandet av strategin har skett i nära samarbete med Leader Ystad-Österlenregionen och Sydkustens fiskeområde. Skrivargrupp och referensgrupp har bestått av personer från de tre olika sektorerna och från kommunerna inom leaderområdet.

Under hela processen av framtagandet av ny lokal utvecklingsstrategi har sakkunniga personer i området kontaktas, såväl privata och ideella aktörer som kommunala tjänstemän och organisationer i verksamhetsområdet. Detta för att förankra samt säkerställa att insatserna som genomförs strävar mot samma mål.

Andra organisationer som har varit mer eller mindre involverade i strategiarbetet är LRF, Arbetsförmedlingen, Skånes Hav och Vatten, Marint centrum, Länsstyrelsen i Skåne,

ESF-rådet Skåne-Blekinge, Tillväxtverket, Jordbruksverket och Region Skåne, i samarbetet kring havs- och fiskerifrågor även Leader Blekinge och Leader Skånes Ess.

Skrivargrupp

Madelene Johansson, samordnare SÖSK
Frida Lindén, EU-samordnare Sjöbo kommun
Kristin Persson, ansvarig Leader Ystad-Österlenregionen
Vesa Tschernij, verksamhetsledare Sydkustens fiskeområde
Annika Jönsson, Agronom
Caroline Jacobsson, konsult kommunikation
Julia Falkman, utvecklare SÖSK/Leader Ystad-Österlenregionen

Referensgrupp

Referensgruppen består av representanter från LAG, Leader Ystad-Österlenregionen.

Lars Ottosson, privat sektor, Tomelilla kommun
Eva Fristedt, privat sektor, Simrishamn kommun
Sven-Anders Sölveborn, privat sektor, Ystad kommun
Rasmus Eriksson, ideell sektor, Ystad kommun
Nixi Orvoën, privat sektor, Sjöbo kommun
Torgny Lundquist, ideell sektor, Tomelilla kommun

Det framtida partnerskapet kommer framförallt att utgöras av de organisationer och aktörer som varit delaktiga i framtagandet av strategin. Det förs dialoger med de aktuella organisationerna och aktörerna som kommer att vara med i partnerskapet, som kommer att bildas först efter att strategin blivit godkänd och en förening har bildats.

9.3 LAG – den lokala aktionsgruppen

Local Action Group (LAG) består av totalt 15 ledamöter. Det ska finnas representanter för den offentliga, privata och ideella sektorn från respektive kommun i leaderområdet i LAG samt en offentlig representant från SÖSK. Det är viktigt att LAG har den kompetens som krävs för att kunna behandla ansökningar från samtliga fonder. Två av ledamöterna i LAG ska komma från fiskeri och/eller vattenbrukssektorn²⁰. Det är önskvärt att valberedningen ser till att följande kompetensområden finns med i LAG; näringsliv, besöksnäring, kultur, fiske, jordbruk och miljö. Jämn köns- och åldersfördelning är också viktigt att tänka på när LAG tillsätts. Minst en av ledamöterna i LAG bör vara under 26 år och könsfördelningen av ledamöterna får uppgå till 40/60 %.

LAG beslutar om de projektansökningar som inkommer, och tar beslut om föreningens strategiska inriktning och ansvarar för den kontinuerliga uppföljningen av den lokala utvecklingsstrategin. LAG är beslutsmässiga då minst hälften av styrelseledamöterna är närvarande och eftersträvar konsensus i största möjlig utsträckning. Ordförande har utslagsröst vid lika röstetal. Vid beslut säkerställer LAG att minst 50 % av rösterna i

²⁰ EU-förordningen (508/2014) kräver en "betydande" representation av fiskeri- och/eller vattenbrukssektorn.

urvalsbesluten gällande projektansökningar avges av en part som inte är från offentliga myndigheter²¹. För beslut gällande bifall av projektansökningar krävs ¾ majoritet av närvarande styrelseledamöter. Verksamhetsledaren är adjungerad till LAG.

Jäv föreligger då ledamot i LAG själv är projektägare eller är involverad i projektet. Detsamma gäller om ledamoten är anhörig eller i beroendeställning i förhållande till projektägarna för projektansökan. Ledamot som är jävig ska inte närvara vid beredning eller beslut om projektansökan.

Ledamöterna i LAG väljs på två år med undantag från första året. Första året väljs halva styrelsen på ett år och resterande halvan på två år vilket innebär att hela styrelsen inte väljs om samma år. Detta för att säkerställa kontinuiteten och kompetensen i LAG. Föreningsstämman väljer de privata och ideella ledamöterna medan respektive kommun utser den offentliga ledamoten från kommunen.

LAG utser/tillsätter representanterna i de olika arbetsutskotten medan valberedningen tar fram förslag på sakkunniga personer för respektive AU.

LAG ansvarar för:

- att bedöma och prioritera projektansökningar ~~att fatta beslut om stöd till projekt~~
- att marknadsföra och informera om leadermetoden genom lokalt ledd utveckling
- att motivera och stimulera till att projektansökningar kommer in
- årsstämman och föreningens medlemmar
- ~~det yttersta arbetsgivaransvaret för föreningens anställda~~
- att besluta om operativa riktlinjer för leaderkontoret
- ekonomisk förvaltning av föreningens verksamhet
- ~~att tillse tillgodose~~ att arbetet drivs framåt enligt den lokala utvecklingsstrategin, genom att arbeta med utvärdering, kvalitetssäkring, resultatöversyn, ekonomistyrning, personalutveckling och allmän utveckling av föreningens arbete
- att årligen se över och utvärdera den lokala utvecklingsstrategin och revidera vid behov ~~utveckling och revidering av den lokala utvecklingsstrategin~~
- att samverka och nätverka med andra leaderområden och organisationer som arbetar med landsbygdsutveckling
- att utse representanter till arbetsutskottet för Havs- och fiskerifonden samt beredningsgrupper
- att inom sig utse vice ordförande, kassör, eventuellt sekreterare och övriga befattningshavare samt firmatecknare utöver ordförande
- att göra ett fyllnadsval till LAG efter förslag från valberedningen
- ~~att vara en viktig kraft i och nätverka för landsbygdens utveckling utöver Leader~~

LAG kommer arbeta proaktivt för att uppnå de uppsatta målen i strategin. Detta kommer att göras genom aktiveringsprojekt och riktade utlysningar för att uppnå en gynnsam förändring i förhållande till de behov och förutsättningar som är analyserade. Även paraplyprojekt kommer att drivas där insatser riktas mot specifika målgrupper för att säkerställa att

²¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013, artikel 34.3.b

målgrupper som annars kan vara svåra att nå blir medvetna om möjligheterna och blir involverade i utvecklingen.

LAG kan tillsätta arbetsgrupper, utskott och kommittéer om behov uppstår.

Presidium

Förslaget är att presidiet består av ordförande, två vice ordförande, kassör och verksamhetsledaren. Presidiet bereder ärenden till LAG-möten med undantag för projektansökningar. Presidiet ska vara väl insatt i leaderkontorets arbete och fungerar som ett bollplank till verksamhetsledaren.

Presidiet ansvarar för att:

- bereda ärenden till LAG med undantag för projektansökningar
- vara väl insatt i leaderkontorets operativa och strategiska arbete
- vara en dialogpartner till verksamhetsledaren
- ha arbetsgivaransvar för föreningens samtliga anställda
- fastställa arbetsbeskrivningar och anställa föreningens personal
- det varje år genomförs en intern kvalitetskontroll

Arbetsutskottet för Havs- och fiskerifonden (AU Fiske)

AU Fiske förbereder och kontrollerar projektansökningar gällande Havs- och fiskerifonden. AU Fiske kommer också att genomföra urvalsprocessen för projektansökningar och ta fram ett beslutsunderlag till LAG gällande projektansökningar för Havs- och fiskerifonden. AU Fiske kommer totalt att bestå av sex personer från de områden som tillhör det utökade leaderområdet, två representanter från LAG LEADER Sydöstra Skåne och två representanter från LAG Skånes Ess och två sakkunniga i havs och fiskerifrågor. Respektive LAG utser representanterna från sina områden och verksamhetsledarna från respektive leaderområde kommer att vara adjungerade.

Arbetsutskottet för Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (AU landsbygd)

AU landsbygd förbereder, kontrollerar och prioriterar projektansökningar gällande Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Förslaget är att AU landsbygd kommer att bestå av två representanter från LAG, verksamhetsledaren och två sakkunniga i landsbygdsfrågor.

Arbetsutskottet för Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden (AU regional/social)

Arbetsutskotten förbereder, kontrollerar och prioriterar projektansökningar gällande Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden. Förslaget är att AU regional/social kommer att bestå av två representanter från LAG, verksamhetsledaren och två sakkunniga i arbetsmarknads- och näringslivsfrågor.

Valberedning

Valberedningen ska bestå av ~~totalt fyra~~ **fyra till fem** personer som representerar de fyra kommunerna där såväl offentliga-, privata- och ideella sektorn ska ingå samt personer med kompetens kring havs- och fiskerifrågor.

Valberedningen kommer att få en betydligt viktigare roll i kommande programperiod eftersom det kommer att ställas högre krav på kompetenserna i LAG och att hitta en bra sammansättning som innehar kunskap som är värdefull för de olika fonderna. Det är ett krav att det ska finnas kompetens kring havs- och fiskerifrågor i LAG. Dock är det av största vikt att det också finns kompetenser kring näringsliv, besöksnäring, kultur, fiske, jordbruk och miljö i LAG. Det är även positivt om det finns kunskap från den föregående leaderperioden (2007-2014) i LAG. Jämn köns- och åldersfördelning är också viktigt att tänka på när LAG tillsätts.

Bilaga 7. Definitioner av egna indikatorer

Version 2.0, 2017-08-23

Indikator (namn, benämning)	Mål/fond	Definition	Beskrivning av hur mätning kommer att göras inkl. hur uppgifterna kommer att kontrolleras/styrkas
INDIKATORER FÖR DE HORIZONTALA MÅLEN			
Antal projekt som genomför insatser för att bidra till ekologisk hållbarhet	H1 (Ekologisk hållbarhet)	Insatser som bidrar till ekologisk hållbarhet, dvs. att på sikt kunna behålla jordens ekosystem och deras funktioner, t.ex. mat- och energiproduktion, rent vatten, klimatreglering och naturupplevelser som bidrar till rekreation och folkhälsa. Insatser som bidrar till resurseffektivisering eller som tagit fram ny miljöteknik eller lösningar.	Leaderkontoret/extern kompetens kontrollerar i slutrapporten att projektet genomfört angivna insatser i projektansökan för att bidra till ekologisk hållbarhet.
Antal projekt som genomför insatser för att bidra till social hållbarhet	H2.1 (Social hållbarhet)	Insatser som bidrar till social hållbarhet, dvs. ökad delaktighet, inkludering, tillgänglighet och jämställdhet samt likabehandling och icke-diskriminering.	Leaderkontoret/extern kompetens kontrollerar i slutrapporten att projektet genomfört angivna insatser i projektansökan för att bidra till social hållbarhet.
Antal projektdeltagare uppdelat på kvinnor och män samt efter ålder	H2.2 (Social hållbarhet)	Personer som deltar i projektets aktiviteter.	Projektet redogör i slutrapporten för antalet deltagare i projektets samtliga aktiviteter uppdelat på juridiskt kön (kvinna/man) och ålder (0-14, 15-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65-74, 75-84, 85-94, 95+).
Antal personer i projektorganisationen uppdelat på kvinnor och män samt efter ålder	H2.3 (Social hållbarhet)	Personer som ingår i projektets organisation, t.ex. projektledare, ekonom, administratör, kommunikatör.	Projektet redogör i slutrapporten för antalet personer i projektorganisationen samt eventuell roll/titel uppdelat på juridiskt kön (kvinna/man) och ålder (0-14, 15-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65-74, 75-84, 85-94, 95+).
Antal personer som arbetat i projektet uppdelat på kvinnor och män	H2.4 (Social hållbarhet)	Personer som bidrar med ideellt arbete i projektet.	Projektet redogör i slutrapporten för antalet personer uppdelat på juridiskt kön (kvinna/man) och ålder (0-14, 15-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65-74, 75-84, 85-94, 95+).
Antal projekt som genomför insatser för att bidra till ekonomisk hållbarhet	H3 (Ekonomisk hållbarhet)	Insatser som bidrar till ekonomisk hållbarhet, t.ex. återanvändning, sparsamhet, förbättrat resursutnyttjande och nya uppfinningar.	Leaderkontoret/extern kompetens kontrollerar i slutrapporten att projektet genomfört angivna insatser i projektansökan för att bidra till ekonomisk hållbarhet.

BILAGA 3. Bilaga 7 Definitioner av egna indikatorer v2 2017-08-23

ÖVRIGA INDIKATORER ALLA EGNA INDIKATORER			Blankett för avstämning av egna indikatorer bifogas slutrapporten
Antal aktiviteter som gynnar inkludering av unga och nya svenskar	EJFLU 2.3	Aktiviteter som riktar sig mot målgruppen unga och nya svenskar. Begreppet ung avser åldern 13-25 år. Begreppet "nya svenskar" innefattar människor med annan etnisk/kulturell bakgrund än svensk oavsett uppehållstillstånd, medborgarskap eller tid i landet. Exempel på målgrupper är asylsökande, nyanlända, SFI-elever och minoriteter.	Annonsering och annat marknadsföringsmaterial inför aktiviteten, nyhetsrapportering, program, dokumentation från aktiviteten så som deltagarlistor, foton och video. Ange en uppskattning av antal deltagare där det inte är lämpligt att skapa en deltagarlista (t.ex mässor och publika evenemang).
Antal aktiviteter som syftar till att öka kunskap om naturen	EJFLU 3.3	Aktiviteter som ökar kunskapen och intresset för hållbarhetsfrågor och naturen	Lista över aktiviteter. Annonsering om aktiviteter och annat marknadsföringsmaterial, program, kursplan, dokumentation från aktiviteten så som deltagarlistor, foton och video
Antal arbetslösa deltagare och långtidsarbetslösa som är i sysselsättning, inkl. egenföretagare, efter avslutad åtgärd (Obligatorisk indikator för ESF)	ESF 2.1, 2.3	Deltagare som efter projektet fått sysselsättning som skapats som en direkt följd av projektet. Exempel på sysselsättning hel- och deltidsarbete, startat eget företag, studier, praktik etc. SJV kommer med definition.	Deltagares utvärdering av aktiviteterna inom projektet (sysselsättning före projektet, nuvarande sysselsättning, är förändringen en direkt följd av projektet? Ja, nej, Om ja, på vilket sätt) SJV kommer med instruktioner över hur mätningar för obligatoriska indikatorer ska göras.
Antal anställda, inkl. egenföretagare med förbättrad arbetsmarknads-situation (Obligatorisk indikator för ESF)	ESF 2.1, 2.3	SJV kommer med definition.	SJV kommer med instruktioner över hur mätningar för obligatoriska indikatorer ska göras.
Antal deltagare som genomfört kompetenshöjande åtgärder	EJFLU 1.1, 1.2, 2.1, 3.3 EHFF 1.2, 1.3, ERUF 1.2, 2.1	Deltagare är en person som går en utbildning, får rådgivning, är mentor eller adept, inte person som anordnar. Ålder 16 år och uppåt. Behöver ej vara unika deltagare "Kompetenshöjande åtgärder" avser bland annat ökad kompetens inom företagsutveckling, bland både befintliga och nya företag och gärna åtgärder som stimulerar entreprenörskap.	Deltagarlistor och kursplan eller program (utbildning, rådgivning, mentorskap).
Antal deltagare i projekt	ESF 2.1, 2.4	Med deltagare avses personer som direkt gynnas av en insats, som kan identifieras och kontaktas för att lämna uppgifter om sig själva, och för vilka särskilda uppgifter öronmärks. Alla uppgifter ska delas	Deltagarlistor, projektdagböcker samt redogörelse i slutrapport.

BILAGA 3. Bilaga 7 Definitioner av egna indikatorer v2 2017-08-23

		upp efter kön. Vi räknar ihop olika kategorier av deltagare i ESF-projekt.	
Antal deltagare inom målgrupper för nya svenskar	EJFLU 2.3, ESF 2.3	Deltagare är en person som går en utbildning eller får rådgivning, inte person som anordnar. Begreppet "nya svenskar" innefattar människor med annan etnisk/kulturell bakgrund än svensk oavsett uppehållstillstånd, medborgarskap eller tid i landet. Exempel på målgrupper är asylsökande, nyanlända, SFI-elever och minoriteter. Behöver ej vara unika deltagare.	Deltagarlistor och kursplan/program. Statistik över deltagare på samtliga aktiviteter i slutrapporten uppdelat efter kön (kvinna/man) och ålder. Deltagare som betraktas som "nya svenskar" anges endast i de projekt där de ingår i en specifik målgrupp. Exempel på målgrupper är asylsökande, nyanlända, SFI-elever och minoriteter.
Antal unga deltagare i projekt	EJFLU 2.3, ESF 2.3	Deltagare är en person som går en utbildning eller får rådgivning, inte person som anordnar. Begreppet ung deltagare avser åldern 13-25 år. Behöver ej vara unika deltagare.	Deltagarlistor och kursplan/program. Statistik över deltagare på samtliga aktiviteter i slutrapporten uppdelat efter kön (kvinna/man) och ålder.
Antal utvecklade eller testade nya lokala finansieringslösningar	EJFLU 2.1	Antal utvecklade eller testade nya lokala finansieringslösningar dvs finansieringslösningar som ej har använts i vårt område tidigare (tex Lokalekonomisk analys).	Lista över antal nya testade finansieringslösningar. Dokument som beskriver finansieringslösningen.
Antal insatser som syftar till att bevara hotad kompetens i området (tillgång på hantverksyrken och inom lantbruk)	EJFLU 1.2, 1.4	Insatser för att bevara hotade kompetenser inom hantverk. Det kan handla om kompetensöverföring till yngre, affärsutveckling för hantverkare, klusterbildning som ökar attraktiviteten för hantverkare att etablera sig i området.	Analys över hotat yrke/kompetens inklusive åtgärdslista och resultat (efter mall). Annonsering om kurser och rådgivning, annat marknadsföringsmaterial, kursplan, program (rådgivning/mentorskap), deltagarlistor
Antal insatser som gynnar biologisk mångfald	EJFLU 3.1	Insatser som gynnar ekosystemtjänster, biologisk mångfald och/eller syftar till bevarandet av våtmarker	I ansökan och slutrapport anges vilka insatser som görs och hur de gynnar biologisk mångfald. Slutanalys (vid förstudier). Lista över insatser, fysisk besiktning, fotodokumentation (före och efter), marknadsföringsmaterial (vid genomförandeprojekt)
Antal insatser med fokus på kretsloppstänkande	EJFLU 3.2	Insatser som handlar om energifrågor (tex sänkt energiförbrukning, energieffektivisering, förnybar energi och avfallshantering)	I ansökan och slutrapport anges vilka insatser som görs och hur man arbetat med kretsloppstänkande. Slutanalys (vid förstudier). Lista över insatser, fysisk besiktning, fotodokumentation (före och efter), marknadsföringsmaterial (vid genomförandeprojekt)

BILAGA 3. Bilaga 7 Definitioner av egna indikatorer v2 2017-08-23

Antal insatser som bidrar till ökat antal invånare med eftergymnasial utbildning	ESF 2.1	Antal insatser som bidrar till ökat antal invånare med eftergymnasial utbildning i området genom kompetenshöjande insatser för invånare eller ökad inflyttning av nya invånare med eftergymnasial utbildning.	Annonsering om kurser och rådgivning, annat marknadsföringsmaterial, kursplan, program (rådgivning/mentorskap), deltagarlistor. Kampanjplan, annonsering, annat marknadsföringsmaterial
Procent av projektägare som efter projektet känner ökad framtidstro	EJFLU 1.4	Antal projektägare som i slutrapporten och uppföljning anger att de efter projektet känner ökad framtidstro.	Projektägarens utvärdering av projektet (framtidstro före och efter projektet, är förändringen en följd av projektet? Ja, nej. Om ja, på vilket sätt). Mätning görs på samtliga projekt men målsättningen 90% är satt för projekt inom mål EJFLU 1.4.
Antal testade nya marknader	ERUF 1.2	Antal nya marknader som testas, dvs lokala, nationella och internationella marknader där produkterna och tjänsterna inte har sålts tidigare.	Lista över antal nya testade marknader för produkterna/tjänsterna.
Antal nya metoder och system för kompetensöverföring inom fisket	EHFF 1.2	Nya metoder och system för kompetensöverföring till yngre fiskare, affärsutveckling för fiskare, klusterbildning som ökar attraktiviteten för fiskare att etablera sig i området.	Metodhandbok eller systembeskrivning. Annonsering om kurser och rådgivning, annat marknadsföringsmaterial, kursplan, program (rådgivning/mentorskap), deltagarlistor. Kampanjplan, annonsering, annat marknadsföringsmaterial
Antal metoder för utveckling av förnybar energi av biogasteknik samt dess infrastruktur	EJFLU 3.2	Nya metoder och system för utveckling av förnybar energi, biogasteknik samt dess infrastruktur, klusterbildning som ökar effektiviteten av den planerade lokala strukturen.	Metodhandbok eller systembeskrivning. Kampanjplan, annonsering, annat marknadsföringsmaterial
Antal nya fysiska mötesplatser och utveckling av befintliga	EJFLU 2.2, 2.3	Nya mötesplatser, är de som tillkommit genom projektet, och inte funnits tidigare eller varit ur bruk och återställt och vilka bedöms kommer fortsätta att existera. Utvecklade befintliga mötesplatser är mötesplatser som genom direkt följd av projektet genomgått påtaglig positiv förändring.	Lista över nya/utvecklade fysiska mötesplatser. Fysisk besiktning, fotodokumentation (före och efter), dokumentation av informationsinsatser (inbjudan, annonsering mm)
Antal skapade företag (Obligatorisk indikator för EHFF)	EJFLU 1.3, 1.4, 2.4, EHFF* 1.3	Nya företag, oavsett organisationsform, som tillkommit genom att projekt genomförts och som är registrerade med eget organisationsnummer. Ett företag anses inte som nytt om det endast ändrar juridisk form.	SJV kommer med instruktioner över hur mätningar för obligatoriska indikatorer ska göras.
Antal aktörer som provat nya finansieringslösningar	EJFLU 2.1	Antal aktörer som provat nya finansieringslösningar. Aktörer kan vara företag, alla former och organisationer. Behöver ej vara unika aktörer	Lista över testade finansieringslösningar. Deltagarlista av aktörer med kontaktuppgifter.

BILAGA 3. Bilaga 7 Definitioner av egna indikatorer v2 2017-08-23

Antal företag i samarbeten	ERUF 1.2	Antal företag som ingår i samarbeten/lokal marknadsföring med aktörer i leveranskedjor för etablering och utveckling av korta leveranskedjor och lokala marknader. Dubbelräkning tillåten	Lista över medverkande företag och kontaktuppgifter till dessa.
Antal företag som får stöd	EJFLU 2.4, ERUF 1.2, 2.1, 2.4, 3.2 ESF* 2.1, 2.3, 2.4,	Antal små och medelstora företag (varje organisation räknas endast en gång) som får stöd. Företag: En organisation som producerar produkter eller tjänster för att tillfredsställa marknadens behov med syfte att göra vinst. Den juridiska formen på företag kan variera.	Ansökan om stöd och slutrapporten.
Antal organisationer som får stöd	EJFLU 2.4, ERUF 1.2, 2.1, 2.4, 3.2 ESF* 2.1, 2.3, 2.4	Antal organisationer (varje organisation räknas endast en gång) som får stöd. Med organisation menas andra än företag. Se definition på ett företag i ovan.	Ansökan om stöd och slutrapporten.
Antal nya produkter och tjänster	EJFLU 1.1, 1.3, 2.2, 2.4, ERUF 1.2, 2.4, EHFF 1.1, 1.3, 3.2	Nya produkter (varor) i lokal tillverkning och tjänster i lokalt område som skapats/tillkommit genom projektet och är nya på marknaden. Det kan röra sig både om produkter och tjänster som ger försäljningsintäkter och de som ger annat tydligt mervärde. De får gärna vara digitala (appar, IT-baserade hjälpmedel och verktyg) eller miljöanpassade (tar hänsyn till miljön i tex val av material, produktionsmetod och avfall) produkter eller tjänster.	Nya produkt- och tjänstekataloger, annonsering och annat marknadsföringsmaterial och lista över försäljningsställen
Antal projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong (juli-augusti)	EJFLU 2.4	Projekt som bidrar till att öka antal besökare utanför högsäsong (juli-augusti) genom att till exempel utveckla utbudet av aktiviteter utanför högsäsongen	Slutanalys (vid förstudier). Utvecklingsplan, kampanjplan, annonsering, annat marknadsföringsmaterial, nyhetsrapportering, evenemangskatalog, program (konferens/workshop)
Antal diversifieringsprojekt	EHFF 1.3	Projekt som syftar till att diversifiera ett företags verksamhet	Beskriver i ansökan hur företagets verksamhet ska diversifieras samt anger i slutrapporten hur företagets verksamhet har diversifierats.
Antal företagsutvecklingsprojekt	EJFLU 1.1, 1.2, 1.3, 2.4, ERUF 1.2, 2.1, 2.4	Antal projekt som avser att öka kvalitén och lönsamheten hos företagare genom att erbjuda de kompetenshöjande insatser för anställda och egenföretagare som efterfrågas, gärna inom affärsutveckling och produktionsutveckling. Det kan även gälla projekt som arbetar med att bygga upp eller stärka ett lokalt	Lista med insatser kring affärsutveckling och produktionsutveckling. Deltagarlista av företag med kontaktuppgifter. Annonsering om kurser och rådgivning, annat marknadsföringsmaterial, kursplan, program (rådgivning/mentorskap),

BILAGA 3. Bilaga 7 Definitioner av egna indikatorer v2 2017-08-23

		varumärke, där lokala aktörer gemensamt marknadsför sig och skapar gemensamma försäljningskanaler.	deltagarlistor. Annonsering och annat marknadsföringsmaterial och lista över försäljningskanaler.
Antal miljöprojekt	EJFLU 3.1, 3.2 EHFF 3.1, 3.2	Projekt med förväntad positiva effekter på miljön.	Aktuellt AU avgör vid ansökningsförfarandet om projektet kan anses vara ett miljöprojekt där projektet fokuserar på naturen och har positiv inverkan på miljön.
Antal projekt som bidrar till förbättrad fysisk och digital tillgänglighet	EJFLU 2.2, 2.4, 3.3	Det kan handla om både fysisk och digital tillgänglighet som skapats eller planerats genom projektet. Med hållbar mobilitet, menar vi resande/pendlande genom samåkning, cyklande och kollektiva lösningar	I ansökan och slutrapport anges hur projekt kommer/har bidragit till förbättrad fysisk/digital tillgänglighet eller bidragit till ökad hållbar mobilitet.. Slutanalys (vid förstudier). Fysisk besiktning, fotodokumentation (före och efter), marknadsföringsmaterial (vid genomförandeprojekt)
Antal unga och nya svenskar som drivit projekt	EJFLU 2.3	Statistik över projektledare (även projekt inom paraplyprojekt) dvs. fysisk person som ansvarar för projektet. Begreppet ung projektledare avser åldern 15-25 år. (Mer än en individ kan stå som representant, då ska även eventuella roller/titlar i projektet anges.) Begreppet "nysvenska projektledare" innefattar människor med annan etnisk/kulturell bakgrund än svensk oavsett uppehållstillstånd, medborgarskap eller tid i landet. Exempel på målgrupper är asylsökande, nyanlända, SFI-elever och minoriteter.	I ansökan och slutrapport anges vem som representerar organisationen och vem som ansvarar för projektet, om de är kvinnor eller män samt åldern/åldersgrupp. Projektledare anger själv om den betraktar sig som "nysvensk".
Antal samarbeten med universitet och högskolor	EJFLU 3.1, 3.3	Antal samarbeten med universitet och högskolor kring natur- och hållbarhetsfrågor	I ansökan och slutrapporten anges vilka universitet/högskolor som har ingått som samarbetspartners och hur de har medverkat i projektet.
Antal samarbeten	EJFLU 1.1, 1.2, EHFF 1.1, ERUF 1.2	Antal samarbeten inom/mellan privat, ideell, offentlig sektor, inklusive lokala, regionala, nationella och/eller europeiska myndigheter	I ansökan och slutrapport anges samarbetspartner och kontaktuppgifter till dessa.
Antal arrangerade utbildningar	EJFLU 1.1, 1.2, 2.1, 3.3 EHFF 1.2, 1.3, ESF 2.1, 2.3, ERUF 1.2, 2.1	Antalet arrangerade utbildningstillfällen inom projekten. Dubbelräkning tillåten när samma utbildning hålls vid flera tillfällen	Annonsering om kurser och annat marknadsföringsmaterial, kursplan, deltagarlistor

BILAGA 3. Bilaga 7 Definitioner av egna indikatorer v2 2017-08-23

Antal nyskapade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) (Obligatorisk indikator för EJFLU, EHFF och ERUF)	EJFLU* 1.3, 1.4, 2.4 EHFF* 1.4 ERUF* 2.4	Nyskapande, bestående arbetstillfällen omräknat till årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projektiden. Även "egenföretag" (alla företagsformer), där personen helt eller delvis övergår till att arbeta i sitt företag ingår. Lön eller inkomst i eget företag ska lyftas (ideelt arbete räknas ej). Arbetstillfällen genom underleverantörer med egen F-skattsedel räknas med om de skapats som en direkt följd av projektet/investeringen. Även utökad arbetstid genom att fler arbetstimmar skapats ska räknas. Fördelas på - kön - anställd/egenföretagare - F-skattsedel (köpta tjänster). Antal timmar och/eller tjänstgöringsgrad räknas om till årsarbetskraft. En redovisad sysselsättning på 1720 timmar räknas som en årsarbetskraft (AWU). Om en person arbetar mer än 1720 timmar räknas det som en årsarbetskraft ändå.	SJV kommer med instruktioner över hur mätningar för obligatoriska indikatorer ska göras.
Antal bevarade arbetstillfällen (årsarbetskrafter) (Obligatorisk indikator för EHFF)	EHFF* 1.4	Arbetstillfällen som skulle upphört att existera om inte projektet genomförts + mäta i årsarbetskrafter enligt definitionen för nyskapade arbetstillfällen.	SJV kommer med instruktioner över hur mätningar för obligatoriska indikatorer ska göras.

Villkor

1. Projektägaren är något av följande; organisation, förening, företag eller myndighet
2. Ansökan uppfyller grundvillkoren för stöd
3. LEADER Sydöstra Skånes bilaga till projektansökan samt budget är bifogad
4. Ansökan har en kostnadseffektiv och realistisk budget
5. Projektet har fått minst två (2) poäng i samtliga generella urvalskriterier

1. Ansökan uppfyller grundvillkoren för stöd inom lokalt ledd utveckling genom leadermetoden
2. LEADER Sydöstra Skånes bilaga/projektplan samt budget är bifogad till ansökan
3. Projektet har fått minst två (2) poäng i samtliga generella urvalskriterier
4. Ansökan är kostnadseffektiv, vilket innebär att projektet uppfyller tillräckligt med indikatorer i förhållande till sökt stöd
5. Ansökan har en rimlig och realistisk budget

Ansökningar gällande projektstöd till företag

Undantag från villkor 3, urvalskriterie G5, vilket innebär att det är tillåtet att få 0p i G5.

Nya generella urvalskriterier för LEADER Sydöstra Skåne, version 2.0, 2017-08-23

Urvalskriterier	5p	3p	2p	0p	Definition av ord i de generella urvalskriterierna	Viktning	Viktning NY
G1. Projektet är lokalt förankrat.	Projektet är förankrat hos allmänheten, företag, organisationer och föreningar i leaderområdet. Projektet går väl i linje med andra regionala och lokala utvecklingsplaner.	Projektet är förankrat hos företag, organisationer och föreningar i närområdet. Projektet går väl i linje med andra regionala och lokala utvecklingsplaner.	Projektet är förankrat hos berörda parter.	Projektet är inte förankrat hos berörda parter.	Lokal förankring: Synonymer: anknytning, stöd. Undersökt att behovet finns här (eller: i vårt område) och att det finns stöd för projektet. Leaderområde: Gällande fonderna EJFLU, ESF och ERUF innefattar leadersområdet kommunerna: Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla och Ystad. Gällande fonden EHFF innefattar leadersområdet kommunerna: Simrishamn, Sjöbo, Tomelilla, Ystad, Bromölla, Kristianstad, Osby och Östra Göinge. Närområde: Beroende på vad projektet handlar om. Närområdet kan vara kommunen, men ibland även angränsande kommun. Berörda parter: De parter som berörs av projektet. Aktiva i projektet eller påverkas av projektet. Nyttan: De personer som projektet engagerar eller som ges möjlighet att ta del av att projektets aktiviteter/innehåll. Personer som får fördel av att projektet genomförs. Involverar: Vilka som deltar i projektet (behöver inte vara med i projektgruppen utan kan även vara de som endast deltar i projektet). Trepartnerskap: Samarbete mellan ideell, offentlig och privat sektor. Genomsyra: Arbeta aktivt för, genomföra riktade insatser Beakta: Ta hänsyn till, sträva mot, reflektera kring, genomföra mindre insatser	4	5
G2. Projektorganisationens kapacitet att genomföra projektet	Projektorganisationen har erfarenhet av att driva EU-projekt. Det finns flera personer involverade med olika kompetenser som krävs för att driva projektet.	Projektorganisationen har erfarenhet av att driva projekt. Det finns flera personer involverade med olika kompetenser som krävs för att driva projektet.	Projektorganisationen har den kompetens som krävs för att kunna driva ett projekt.	Projektorganisationen har inte den kompetens som krävs för att kunna driva ett projekt.		2	2
G3. Projektet bidrar till lokalt engagemang.	Projektet involverar och nyttan av projektet tillfaller allmänheten, företag, organisationer och föreningar i leaderområdet.	Projektet involverar och nyttan av projektet tillfaller allmänheten, företag, organisationer och föreningar i närområdet.	Projektet involverar och nyttan av projektet tillfaller berörda parter.	Nyttan av projektet tillfaller ett fåtal personer.		4	5
G4. Projektet bidrar till hållbar utveckling genom de tre dimensionerna ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.	Projektet beskriver hur de tre dimensionerna för hållbar utveckling genomsyrar projektet. Projektet pekar tydligt mot att insatserna kan ge långsiktiga, hållbara resultat och effekter.	Projektet beskriver hur de tre dimensionerna för hållbar utveckling ska beaktas under genomförandet av projektet, samt hur minst en av dimensionerna genomsyrar projektet.	Projektet beskriver hur de tre dimensionerna för hållbar utveckling ska beaktas under genomförandet av projektet.	Projektet har inte tagit hänsyn till de tre dimensionerna för hållbar utveckling.		4	4
G5. Projektet utgörs av trepartnerskapet.	Aktörer från de olika sektorerna har varit med och tagit fram projektidé och projektplan tillsammans och bidrar till att projektet genomförs.	Aktörer från två sektorer har varit med och tagit fram projektidé och projektplan tillsammans. Trepartnerskapet blir synligt genom projektets finansiering.	Treparterskapet blir enbart synligt genom projektets finansiering.	Alla tre sektorer finns inte med i projektet.		4	5
G6. Projektidén är innovativ.	Projektidén är nytänkande, unik och ickebeprövad. Kan vara en produkt, process, metod, marknad eller tjänst.	Projektidén är nytänkande, unik och ickebeprövad i leaderområdet. Kan vara en produkt, process, metod, marknad eller tjänst.	Projektidén är en vidareutveckling av en redan befintlig idé/metod i leaderområdet.	Liknande projekt har redan genomförts eller metoden/processen/marknaden är redan testad i leaderområdet.		6	6
G7. Projektet skapar nya samarbeten/nätverk.	Samarbete mellan olika näringar. Vilka olika aktörer som samarbetar, på vilket sätt samarbetet ska ske samt vilka fördelar samarbetet bidrar till framgår tydligt.	Samarbete mellan olika aktörer. Vilka olika aktörer som samarbetar, på vilket sätt samarbetet ska ske samt vilka fördelar samarbetet bidrar till framgår tydligt.	Anger samarbetspartners men beskriver inte på vilket sätt samarbetet ska ske och/eller hur samarbetet bidrar till ökat resultat.	Det framgår inte vilka samarbeten som kommer att finnas i projektet.		4	5

Urvalskriterier	5 poäng	3 poäng	2 poäng	0 poäng	Anvisning/bedömningsverktyg
S1. Samverkan mellan näringar för utveckling av besöksnäringen och nya lokala marknader.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Inom projektet finns samarbeten mellan olika näringar t.ex. fiske, jordbruk, hantverk, besöksnäring. Utvecklar lokala marknader för närproducerade produkter/tjänster. Gör de närproducerade varorna mer tillgängliga och kända. Ökad samverkan kring varumärkesbyggande, marknadsföring och distributionskanaler. Anställningar som övergår från säsongsanställningar till åretruntanställningar. Se sid xx (1.1) i strategin för utförlig beskrivning.
S2. System och metoder för kompetensöverföring och samarbeten inom/mellan privat, ideell och offentlig sektor.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Utveckling av system och metoder för kompetensöverföring. Kompetenshöjande insatser som riktar sig till direkta aktörer i området. Stödja företag, föreningar och andra aktörer att bli exportmogna och anpassa sig efter marknadens efterfrågan. Nya sätt för anpassad internationalisering. Se sid xx (1.2) i strategin för utförlig beskrivning.
S3. Ökad lokal förädling, produktutveckling samt diversifiering bland jordbruks- och fiskeföretag.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Produkt- och företagsutveckling inom jordbruks- och/eller fiskeföretag. Arenor för kunskapsutbyte och kontaktskapande, för såväl primärproducenter och förädlare som gårdsbutiker, restauranger och dagligvaruhandeln. Omställning som krävs för att bemöta den kraftigt växande nya marknaden. Insatser som stödjer aktörernas arbete med att möta konsumenternas behov och önskemål. Utveckla unika produkter och varumärken. Ökad kunskap om marknadsföring och försäljning. Skapandet av nya produkter, marknader och företag. Se sid xx (1.3) i strategin för utförlig beskrivning.
S4. Ökad framtidstro och hållbar tillväxt inom jordbruk, fiske och hantverk.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Ekonomisk tillväxt hos företagen inom någon av branscherna. Insatser som ökar framtidstron hos företagen inom jordbruk, fiske och hantverk. Påverkan på dagens regelverk som är anpassat för storskalighet snarare än småskalighet. Vidareutveckling av fiske- och aktivitetsturism på ett hållbart sätt, både ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Nya marknadsföringsmetoder och försäljningskanaler. Se sid xx (1.4) i strategin för utförlig beskrivning.
S5. Nya företag.	Projektet har angett att ett nytt företag bildas under projekttiden.		Projektet skapar förutsättningar för att ett nytt företag bildas efter att projektet avslutats.	Projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att ett nytt företag bildas.	Definition av indikator: Nya företag, oavsett organisationsform, som tillkommit genom att projektet genomförts och som är registrerade med eget organisationsnummer. Ett företag anses inte som nytt om det endast ändrar juridisk form. Se sid 4 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S6. Skapande av nya arbetstillfällen.	Projektet har angett att det skapas minst tre nya arbetstillfällen under projekttiden.	Projektet har angett att det skapas minst ett nytt arbetstillfälle under projekttiden.	Projektet skapar förutsättningar för att skapa minst ett nytt arbetstillfälle efter att projektet avslutats.	Projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att skapa ett nytt arbetstillfälle.	Definition av indikator: Nyskapande, bestående arbetstillfällen omräknat till årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projekttiden. Se sid 7 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S7. Nya produkter och tjänster.	Ny produkt eller tjänst med försäljningsintäkter skapas under projekttiden.	Ny produkt eller tjänst skapas under projekttiden.		Ny produkt eller tjänst skapas inte under projekttiden.	Definition av indikator: Nya produkter (varor) i lokal tillverkning och tjänster i lokalt område som skapats/tillkommit genom projektet och är nya på marknaden. Det kan röra sig både om produkter och tjänster som ger försäljningsintäkter och de som ger annat tydligt mervärde. De får gärna vara digitala (appar, IT-baserade hjälpmedel och verktyg) eller miljöanpassade (tar hänsyn till miljön i tex val av material, produktionsmetod och avfall) produkter eller tjänster. Se sid 5 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.

Urvalskriterier	5 poäng	3 poäng	2 poäng	0 poäng	Anvisning/bedömningsverktyg
S1. Attrahera och utveckla kompetenser och nya lokala finansieringsmöjligheter.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Kompetensförsörjning, att matcha rätt jobb med rätt kompetens tillsammans med kompetensutveckling. Öka områdets konkurrenskraft och locka människor med eftergymnasial utbildning. Effektivisering och resurutnyttjande, investera i befintliga kompetenser. Utveckla och testa nya finansieringsmöjligheter. Se sid xx (2.1) i strategin för utförlig beskrivning.
S2. Förbättrad fysisk och digital infrastruktur.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Förbättrad digital och fysisk infrastruktur, t.ex. snabb och tillförlitlig kollektivtrafik, metoder för samåkning, digitala lösningar, nya metoder och informationsspridning gällande det kollektiva resandet samt cykelleder och tillgång till bredband. Se sid xx (2.2) i strategin för utförlig beskrivning.
S3. Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser som involverar unga och nya svenskar i utvecklingen av bygden. Samverkan över olika samhällsnivåer och mellan olika sektorer för att utveckla befintliga eller skapa nya dialogformer och forum. Insatser som bidrar till att inkludera unga och nya svenskar i styrelse, byalag etc. Se sid xx (2.3) i strategin för utförlig beskrivning.
S4. Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser inom sport- och friluftaktiviteter som bidrar till att förlänga besökssäsongen samt utveckling av klimatvänliga aktiviteter. Förbättrad tillgänglighet och ökad kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter. Se sid xx (2.4) i strategin för utförlig beskrivning.
S5. Nya företag.	Projektet har angett att ett nytt företag bildas under projekttiden.		Projektet skapar förutsättningar för att ett nytt företag bildas efter att projektet avslutats.	Projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att ett nytt företag bildas.	Definition av indikator: Nya företag, oavsett organisationsform, som tillkommit genom att projektet genomförts och som är registrerade med eget organisationsnummer. Ett företag anses inte som nytt om det endast ändrar juridisk form. Se sid 4 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S6. Skapande av nya arbetstillfällen.	Projektet har angett att det skapas minst tre nya arbetstillfällen under projekttiden.	Projektet har angett att det skapas minst ett nytt arbetstillfälle under projekttiden.	Projektet skapar förutsättningar för att skapa minst ett nytt arbetstillfälle efter att projektet avslutats.	Projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att skapa ett nytt arbetstillfälle.	Definition av indikator: Nyskapande, bestående arbetstillfällen omräknat till årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projekttiden. Se sid 7 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S7. Nya produkter och tjänster.	Ny produkt eller tjänst med försäljningsintäkter skapas under projekttiden.	Ny produkt eller tjänst skapas under projekttiden.		Ny produkt eller tjänst skapas inte under projekttiden.	Definition av indikator: Nya produkter (varor) i lokal tillverkning och tjänster i lokalt område som skapats/tillkommit genom projektet och är nya på marknaden. Det kan röra sig både om produkter och tjänster som ger försäljningsintäkter och de som ger annat tydligt mervärde. De får gärna vara digitala (appar, IT-baserade hjälpmedel och verktyg) eller miljöanpassade (tar hänsyn till miljön i tex val av material, produktionsmetod och avfall) produkter eller tjänster. Se sid 5 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.

Urvalskriterier	5 poäng	3 poäng	2 poäng	0 poäng	Anvisning/bedömningsverktyg
S1. Förbättrad vattenkvalité och skydd av den biologiska mångfalden.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser för att förbättra miljön och vattenkvaliteten i Hanöbukten, södra Östersjön eller flera av våra sjöar och vattendrag. Insatser som syftar till att minska miljörisker samt bidrar till energieffektivisering. Insatser som bidrar till skydd av den biologiska mångfalden, naturvärdena, ekosystemtjänster. Se sid xx (3.1) i strategin för utförlig beskrivning.
S2. Ökad omställning till hållbart kretsloppstänkande.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser som skapar förutsättningar för omställning till förnybar energi och som ökar omställning till ett hållbart kretsloppstänkande, t.e.x sophantering, cykel- och bilpooler, återbruk av varor samt produktion, konsumtion och transport av varor och livsmedel. Utveckling av biogasanläggningar och förbättrad infrastruktur till etablerade anläggningar. Se sid xx (3.2) i strategin för utförlig beskrivning.
S3. Ökad kunskap och intresse för hållbarhetsfrågor och naturen.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser som ökar förståelsen för hur naturen fungerar och dess värde. Höja kunskapsnivån kring hållbarhetsfrågor, hur vi kan leva tillsammans med och utnyttja naturen på ett långsiktigt hållbart sätt samt omställning till hållbart kretsloppstänkande. Se sid xx (3.3) i strategin för utförlig beskrivning.
S4. Samarbeten och koppling till forskning och högskola/universitet.	Projektet samarbetar med forskare inom området eller med högskola/universitet. Vilka aktörer som projektet samarbetar med, på vilket sätt samarbetet ska ske samt vilka fördelar samarbetet bidrar till framgår tydligt.	Projektet samarbetar med högskola/universitet eller med forskare inom området men beskriver inte på vilket sätt samarbetet ska ske och/eller hur samarbetet bidrar till ökat resultat.	Projektet har tagit hänsyn till den forskning som finns inom området men samarbetar inte med högskola/universitet.	Det framgår inte om projektet samarbetar med högskola/universitet eller om projektet är kopplat till forskning inom området.	Definition av indikator: Antal samarbeten med högskola/universitet kring natur- och hållbarhetsfrågor Se sid 6 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.

Urvalskriterier	5 poäng	3 poäng	2 poäng	0 poäng	Anvisning/bedömningsverktyg
S1. Samverkan mellan näringar för utveckling av besöksnäringen och nya lokala marknader.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Inom projektet finns samarbeten mellan olika näringar t.ex. fiske, jordbruk, hantverk, besöksnäring. Utvecklar lokala marknader för närproducerade produkter/tjänster. Gör de närproducerade varorna mer tillgängliga och kända. Ökad samverkan kring varumärkesbyggande, marknadsföring och distributionskanaler. Anställningar som övergår från säsonganställningar till åretruntanställningar. –Se sid xx (1.1) i strategin för utförlig beskrivning.
S2. System och metoder för kompetensöverföring och samarbeten inom/mellan privat, ideell och offentlig sektor.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Utveckling av system och metoder för kompetensöverföring. Kompetenshöjande insatser som riktar sig till direkta aktörer i området. Stödja företag, föreningar och andra aktörer att bli exportmogna och anpassa sig efter marknadens efterfrågan. Nya sätt för anpassad internationalisering. Se sid xx (1.2) i strategin för utförlig beskrivning.
S3. Ökad lokal förädling, produktutveckling samt diversifiering bland jordbruks- och fiskeföretag.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Produkt- och företagsutveckling inom jordbruks- och/eller fiskeföretag. Arenor för kunskapsutbyte och kontaktskapande, för såväl primärproducenter och förädlare som gårdsbutiker, restauranger och dagligvaruhandeln. Omställning som krävs för att bemöta den kraftigt växande nya marknaden. Insatser som stödjer aktörernas arbete med att möta konsumenternas behov och önskemål. Utveckla unika produkter och varumärken. Ökad kunskap om marknadsföring och försäljning. Skapandet av nya produkter, marknader och företag. Se sid xx (1.3) i strategin för utförlig beskrivning.
S4. Ökad framtidstro och hållbar tillväxt inom jordbruk, fiske och hantverk.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Ekonomisk tillväxt hos företagen inom någon av branscherna. Insatser som ökar framtidstron hos företagen inom jordbruk, fiske och hantverk. Påverkan på dagens regelverk som är anpassat för storskalighet snarare än småskalighet. Vidareutveckling av fiske- och aktivitetsturism på ett hållbart sätt, både ekonomiskt, ekologiskt och socialt. Nya marknadsföringsmetoder och försäljningskanaler. Se sid xx (1.4) i strategin för utförlig beskrivning.
S5. Nya företag.	Projektet har angett att ett nytt företag bildas under projekttiden.		Projektet skapar förutsättningar för att ett nytt företag bildas efter att projektet avslutats.	Projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att ett nytt företag bildas.	Definition av indikator: Nya företag, oavsett organisationsform, som tillkommit genom att projektet genomförts och som är registrerade med eget organisationsnummer. Ett företag anses inte som nytt om det endast ändrar juridisk form. Se sid 4 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S6. Skapande av nya arbetstillfällen.	Projektet har angett att det skapas minst tre nya arbetstillfällen under projekttiden.	Projektet har angett att det skapas minst ett nytt arbetstillfälle under projekttiden.	Projektet skapar förutsättningar för att skapa minst ett nytt arbetstillfälle efter att projektet avslutats.	Projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att skapa ett nytt arbetstillfälle.	Definition av indikator: Nyskapande, bestående arbetstillfällen omräknat till årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfallet ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projekttiden. Se sid 7 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S7. Nya produkter och tjänster.	Ny produkt eller tjänst med försäljningsintäkter skapas under projekttiden.	Ny produkt eller tjänst skapas under projekttiden.		Ny produkt eller tjänst skapas inte under projekttiden.	Definition av indikator: Nya produkter (varor) i lokal tillverkning och tjänster i lokalt område som skapats/tillkommit genom projektet och är nya på marknaden. Det kan röra sig både om produkter och tjänster som ger försäljningsintäkter och de som ger annat tydligt mervärde. De får gärna vara digitala (appar, IT-baserade hjälpmedel och verktyg) eller miljöanpassade (tar hänsyn till miljön i tex val av material, produktionsmetod och avfall) produkter eller tjänster. Se sid 5 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.

Urvalskriterier	5 poäng	3 poäng	2 poäng	0 poäng	Anvisning/bedömningsverktyg
S1. Förbättrad vattenkvalité och skydd av den biologiska mångfalden.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser för att förbättra miljön och vattenkvalitén i Hanöbukten, södra Östersjön eller flera av våra sjöar och vattendrag. Insatser som syftar till att minska miljörisker samt bidrar till energieffektivisering. Insatser som bidrar till skydd av den biologiska mångfalden, naturvärdena, ekosystemtjänster. Se sid xx (3.1) i strategin för utförlig beskrivning.
S2. Ökad omställning till hållbart kretsloppstänkande.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser som skapar förutsättningar för omställning till förnybar energi och som ökar omställning till ett hållbart kretsloppstänkande, t.e.x sophantering, cykel- och bilpooler, återbruk av varor samt produktion, konsumtion och transport av varor och livsmedel. Utveckling av biogasanläggningar och förbättrad infrastruktur till etablerade anläggningar. Se sid xx (3.2) i strategin för utförlig beskrivning.
S3. Samarbeten och koppling till forskning och högskola/universitet.	Projektet samarbetar med forskare inom området eller med högskola/universitet. Vilka aktörer som projektet samarbetar med, på vilket sätt samarbetet ska ske samt vilka fördelar samarbetet bidrar till framgår tydligt.	Projektet samarbetar med högskola/universitet eller med forskare inom området men beskriver inte på vilket sätt samarbetet ska ske och/eller hur samarbetet bidrar till ökat resultat.	Projektet har tagit hänsyn till den forskning som finns inom området men samarbetar inte med högskola/universitet.	Det framgår inte om projektet samarbetar med högskola/universitet eller om projektet är kopplat till forskning inom området.	Definition av indikator: Antal samarbeten med högskola/universitet kring natur- och hållbarhetsfrågor Se sid 6 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.

Urvalskriterier	5 poäng	3 poäng	2 poäng	0 poäng	Anvisning/bedömningsverktyg
S1. System och metoder för kompetensöverföring och samarbeten inom/mellan privat, ideell och offentlig sektor.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Utveckling av system och metoder för kompetensöverföring. Kompetenshöjande insatser som riktar sig till direkta aktörer i området. Stödja företag, föreningar och andra aktörer att bli exportmogna och anpassa sig efter marknadens efterfrågan. Nya sätt för anpassad internationalisering. Se sid xx (1.2) i strategin för utförlig beskrivning.
S2. Nya testade marknader.	Projektet bidrar till att minst en ny marknad testas.		Projektet skapar förutsättningar för att en ny marknad ska kunna testas.	Projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att en ny marknad ska kunna testas.	Definition indikator: Antal nya marknader som testas, dvs. lokala, nationella och internationella marknader där produkterna och tjänsterna inte har sålts tidigare. Se sid 4 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S3. Kompetenshöjande åtgärder	Projektet genomför flera kompetenshöjande åtgärder.		Projektet genomför minst en kompetenshöjande åtgärd.	Projektet genomför inga kompetenshöjande åtgärder.	
S4. Nya produkter och tjänster.	Ny produkt eller tjänst med försäljningsintäkter skapas under projekttiden.	Ny produkt eller tjänst skapas under projekttiden.		Ny produkt eller tjänst skapas inte under projekttiden.	Definition av indikator: Nya produkter (varor) i lokal tillverkning och tjänster i lokalt område som skapats/tillkommit genom projektet och är nya på marknaden. Det kan röra sig både om produkter och tjänster som ger försäljningsintäkter och de som ger annat tydligt mervärde. De får gärna vara digitala (appar, IT-baserade hjälpmedel och verktyg) eller miljöanpassade (tar hänsyn till miljön i tex val av material, produktionsmetod och avfall) produkter eller tjänster. Se sid 5 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.

Nya specifika urvalskriterier för Regionala utvecklingsfonden, version 2.0, 2017-08-23

Insatsområde 2: Kommunikation och tillgänglighet

Urvalskriterier	5 poäng	3 poäng	2 poäng	0 poäng	Anvisning/bedömningsverktyg
S1. Attrahera och utveckla kompetenser och nya lokala finansieringsmöjligheter.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Kompetensförsörjning, att matcha rätt jobb med rätt kompetens tillsammans med kompetensutveckling. Öka områdets konkurrenskraft och locka människor med eftergymnasial utbildning. Effektivisering och resurtnyttjande, investera i befintliga kompetenser. Utveckla och testa nya finansieringsmöjligheter. Se sid xx (2.1) i strategin för utförlig beskrivning.
S2. Förbättrad fysisk och digital infrastruktur.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Förbättrad fysiskt och digital infrastruktur, t.ex. snabb och tillförlitlig kollektivtrafik, metoder för samåkning, digitala lösningar, nya metoder och informationsspridning gällande det kollektiva resandet samt cykelleder och tillgång till bredband. Se sid xx (2.2) i strategin för utförlig beskrivning.
S3. Nya produkter och tjänster.	Ny produkt eller tjänst med försäljningsintäkter skapas under projekttiden.	Ny produkt eller tjänst skapas under projekttiden.		Ny produkt eller tjänst skapas inte under projekttiden.	Definition av indikator: Nya produkter (varor) i lokal tillverkning och tjänster i lokalt område som skapats/tillkommit genom projektet och är nya på marknaden. Det kan röra sig både om produkter och tjänster som ger försäljningsintäkter och de som ger annat tydligt mervärde. De får gärna vara digitala (appar, IT-baserade hjälpmedel och verktyg) eller miljöanpassade (tar hänsyn till miljön i tex val av material, produktionsmetod och avfall) produkter eller tjänster. Se sid 5 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S4. Skapande av nya arbetstillfällen.	Projektet har angett att det skapas minst tre nya arbetstillfällen under projekttiden.	Projektet har angett att det skapas minst ett nytt arbetstillfälle under projekttiden.	Projektet skapar förutsättningar för att skapa minst ett nytt arbetstillfälle efter att projektet avslutats.	Projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att skapa ett nytt arbetstillfälle.	Definition av indikator: Nyskapande, bestående arbetstillfällen omräknat till årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projekttiden. Se sid 7 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.
S5. Kompetenshöjande åtgärder eller nystartade företag.	Projektet genomför flera kompetenshöjande åtgärder eller projektet har angett att ett nytt företag bildas under projekttiden.		Projektet genomför minst en kompetenshöjande åtgärd eller projektet skapar förutsättningar för att ett nytt företag bildas efter att projektet avslutats.	Projektet genomför inga kompetenshöjande åtgärder eller projektet bidrar inte till eller skapar inte förutsättningar för att ett nytt företag bildas.	Definition av indikator (skapade företag): Nya företag, oavsett organisationsform, som tillkommit genom att projekt genomförs och som är registrerade med eget organisationsnummer. Ett företag anses inte som nytt om det endast ändrar juridisk form. Se sid 4 i bilaga 7 definition av egna indikatorer.

Urvalskriterier	5 poäng	3 poäng	2 poäng	0 poäng	Anvisning/bedömningsverktyg
S1. Attrahera och utveckla kompetenser och nya lokala finansieringsmöjligheter.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Kompetensförsörjning, att matcha rätt jobb med rätt kompetens tillsammans med kompetensutveckling. Öka områdets konkurrenskraft och locka människor med eftergymnasial utbildning. Effektivisering och resurtnyttjande, investera i befintliga kompetenser. Utveckla och testa nya finansieringsmöjligheter. <i>Se sid xx (2.1) i strategin för utförlig beskrivning.</i>
S2. Inkludering av områdets invånare med fokus på unga och nya svenskar.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser som involverar unga och nya svenskar i utvecklingen av bygden. Samverkan över olika samhällsnivåer och mellan olika sektorer för att utveckla befintliga eller skapa nya dialogformer och forum. Insatser som bidrar till att inkludera unga och nya svenskar i styrelse, byalag etc. <i>Se sid xx (2.3) i strategin för utförlig beskrivning.</i>
S4. Ökad tillgänglighet, utbud och kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i mycket god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i god utsträckning.	Projektet bidrar till att målet uppfylls i tillräcklig utsträckning.	Projektet bidrar inte till att målet uppfylls.	Insatser inom sport- och friluftaktiviteter som bidrar till att förlänga besökssäsongen samt utveckling av klimatvänliga aktiviteter. Förbättrad tillgänglighet och ökad kvalitet av natur-, kultur- och fritidsaktiviteter. <i>Se sid xx (2.4) i strategin för utförlig beskrivning.</i>
S4. Sysselsättning för personer utanför arbetsmarknaden.	Projektet bidrar till att skapa sysselsättning åt minst två personer som står utanför arbetsmarknaden.	Projektet bidrar till att skapa sysselsättning åt en person som står utanför arbetsmarknaden.	Projektet bidrar till att skapa förutsättningar för att skapa sysselsättning för personer som står utanför arbetsmarknaden.	Projektet bidrar inte till att skapa förutsättningar eller sysselsättning för personer som står utanför arbetsmarknaden.	
S5. Förbättrad arbetsmarknadssituation.	Projeket genomför insatser som bidrar till förbättrad arbetsmarknadssituation för minst 10 anställda.		Projeket genomför insatser som bidrar till förbättrad arbetsmarknadssituation för minst 5 anställda.	Projektet genomför inga insatser som bidrar till förbättrad arbetsmarknadssituation.	